

Økonomiplan 2018-2021

Vedteken 22.06.2017

Innholdsfortegnelse

1 Vedtak.....	3
2 Innleiing.....	6
3 Rammeføresetnader	8
4 Folketalsutvikling.....	11
5 Driftsbudsjett 2018-21 hovudoversikt	12
6 Investeringsbudsjett 2018-21	20
7 Oppvekst	27
8 Helse og omsorg.....	31
9 Rådmannen sin stab.....	38
10Kultur og fritid	39
11Teknisk	41

1 Vedtak

Kommunestyret har behandla saka i møte 22.06.2017 sak 31/17

Kommunestyret vedtek rammer for driftsbudsjettet i 2018 – 2021 slik det går fram av dokumentet: Økonomiplan 2017-2020 datert 31.05.2017 og tabellen under.

	2018	2019	2020	2021
Valgte driftstiltak	-4 576 048	-268 048	-827 048	-2 048
Overskot	-4 576 048	-268 048	-827 048	-2 048

Kommunestyret vedtek investeringsbudsjettet for 2018– 2021 slik det går fram av vedlagte tabell investering 2018– 2021.

Rådmannen sitt framlegg til økonomiplan vert vedteke med følgjande endringar og kommentarar:

Drift

1 000 000 til IT-satsing i skulen vert sett på vent.

Administrasjonen får i oppdrag å laga ei sak på dette. Avgjerd skal takast i samband med budsjett for 2018

Styrking av Vossajazz med 100 000 i 2018 og auka til 125 000 i 2019

og ut perioden. Inndekking gjennom 50 000 frå kulturbudsjettet og frå overskot i planperioden med 50 000 i 2018 og 75 000 årleg ut perioden.

Investering

Bygging av omsorgsbustader på Lundhaugen, med ei ramme på 42

millionar, skal innarbeidast i økonomiplanen. Prosjektet er sjølvfinansierende gjennom tilskot og husleige.

Verbalframlegg

Den økonomiske analysen av Voss viser ei rekkje område der det kan vera innsparingspotensiale. Analysen skal nyttast aktivt fram mot budsjetthandsaminga i desember for å auka det økonomiske handlingsrommet.

Analysen skal identifisera dei områda der Voss kommune har dyrare drift enn andre kommunar det er naturleg å samanlikna seg med, og korleis ein kan oppnå innsparingar. Formannskapet ønskjer tilbakemelding på innsparingspotensialet i møtet 21.september.

I samsvar med vedtak i LEV 06.04.17 skal det setjast ned ei politisk arbeidsgruppe for vidare utgreiing av produksjon/levering av mat til institusjonane, omsorgsbustadar og heimebuande i Voss kommune.

Det skal innhentast erfaringstal frå andre kommunar med eigen produksjon og anna organisering av matleveringa som grunnlag for val av løysing.

Arbeidsgruppa skal bestå av: 2 representantar frå LEV og 2 representantar frå formannskapet. Administrasjonen stiller nødvendige ressursar til disposisjon for gruppa. Gruppa skal leggja fram sitt arbeid før endeleg vedtak om budsjett 2018 vert gjort i FPL.

Frå FPL Arnfinn Gjerdåker og Bjørg Djukastein vara Sigbjørn Hauge og Marit Wæhle
Frå LEV Arne Gilbakken vara Marianne Gjerald og Svein Erik Burud vara Elin Seim.

Til budsjett for 2018 ber ein om utgreiing på investering og drift

for flytting av Hauge barnehage til Oppheim og framleis drift av barnehagen på Hagahaugen. Utgreiinga bør skje i tett samarbeid med dei aktuelle barnehagane og interessegruppa for bruk av Oppheim skule.

2 Innleiing

Framlegg til økonomiplanen 2018-2021 er basert på gjeldande økonomiplan 2017-2020, rammene i 2017-budsjettet (KST vedtak des. 2016) samt handlingsdelen i noverande kommuneplan.

Økonomiplanen gjer eit hovedoversyn over det økonomiske handlingsrommet i planperioden. Den syner difor dei sentrale rammeføresetnadene på inntekts- og utgiftsida. Vidare gir den oversyn over viktige lokale utviklingstrekk med relevans for drift og investeringar.

Økonomiplanen no skal reviderast må det gjerast vurdering av rammeføresetnadene som:

- Skatt og rammetilskot
- Lønsutvikling
- Pensjonsutvikling
- Renter/avdrag
- Avgifter
- Eigedomsskatt
- Kraftinntekter
- Demografisk utvikling med konsekvens for tenestetilbodet

Ut frå dette vil det framgå kva for økonomisk handlingsrom kommunen vurderer for dei neste 4 åra.

Økonomiplanprosessen skal ha:

- Fokus på langsiktig økonomiplanlegging.
- Tydleg politisk styring på overordna nivå. Dei store politiske avgjerdene skal skje i samband med økonomiplanen.
- På grunn av at økonomiplanen vert vedteken i juni vil den forenkle arbeidet med budsjettet for det påfølgjande år..
- Meir fokus på dei midlane kommunen har, enn dei kommunen «skulle ynskje» ein hadde.
- Økonomiplan skal innehalde informasjon om endringar og konsekvensar av vedtaka som blir fatta.

Omleggingar som medfører større endringar skal gjerast i økonomiplanen. Utifrå dei politiske prioriteringane i denne planen kan administrasjonen så utarbeida realistiske budsjett.

Driftsbudsjett:

Økonomiplanen 2017-2020 viste at handlingsrommet vart mindre enn målsetting om 1,75 % driftsoverskot. Heller ikkje framlegg til økonomiplan 2018-2021 vil være i nærleiken av denne målsettinga. Økonomiplanen 2018-21 er basert på KS sine oppdaterte prognoser for skatt- og rammetilskot ut fra kommuneproposisjonen 2018. Økonomiplanen byggjer vidare på opprinneleg 2017 budsjett korrigert for

konsekvensjusterte tiltak (som følger av politiske vedtak, avtaler, behovsendringer og andre justeringar i rammeføresetnadene som adm. vurderer naudsynt å ta høgde for). Tiltak som er prioritert frå adm si side kjem inn under kategorien *valgte tiltak* medan andre tiltak som er vurdert tenlege kjem i kategorien *tiltak som ikkje er valgt*. Utgiftsveksten er primært knytta til kommunalavdelingane oppvekst, helse og omsorg og tekniske tenester.

Dei valgte tiltaka inneheld m.a. vidareføring av tiltak fra sist økonomiplan (2017-20) på 2,7 mill kr samt nye tiltak på omlag 12 mil kr. Av disse er alle med eit unnatak vurdert som "Må-tiltak".

Auke i skatt,ramme- og flyktningetilskot og reduksjon i pensjonspremieutgifter utgjør omlag 19,4 mill kr for 2018. Nettoeffekten vert eit antatt overskot i 2018 med 4,6 mill kr.

For resten av planperioden syner prognosen eit tilnærma null- overskot. Det vi seie at her er lite med marginer for utføresett.

Dersom det er ynskjeleg med større driftsoverskot enn det utkast planutkastet legg opp til kan det alternativt vedtakast eit trekk i kommunalavdelingane sine rammer som utgangspunkt for dei komande års budsjett.

På investeringssida er det lagt opp til årlege låneramme på 20 mill kr. Året 2017 er eit unnataksår for eit tillleggslån på 20 mill kr for å finansiere underdekning Vossabadet og Klausabakken barnehage. Investeringprosjekta er satt opp i kategoriene; prioriterte og ikkje prioriterte. Generelt er det å seie at investeringstrongen overskrid tilgjengeleg låne- og fondskapasitet.

Kommunen har i løpet av dei siste åra opparbeida overskot som er avsett til disposisjonsfond.

3 Rammeføresetnader

Skatt og rammetilskot.

Ved å nytte KS sin modell med basis i kommuneøkonomiproposisjonen 2018 og folketal på 1. jan 2017 syner denne ein auke i rammoverføringane. Tabellen under syner endringar i skatt og rammetilskot frå 2018-21 i 2017-kroner.

Type tilskot	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Innbyggjartilskot	338 268	343 164	343 845	344 645	345 095
Utgiftsutjevning	52 726	53 284	53 329	53 382	53 411
Gradering av basistilskot	-1 464	-	-	-	-
Overgangsordning					
Saker med særskilt fordeling	2 612	2 612	2 612	2 612	2 247
Distriktstilskot	3 385	3 404	3 431	3 431	3 431
Skjøn tap inntektsystemet	-				
Inntektsutjevning	18 892	23 007	23 007	23 007	23 007
Endringer saldert budsjett 2016					
Skjønstilskot	5 500	5 000	5 000	5 000	5 000
Ansla- kommuner slå sammen		4 125	4 125		
Budsjettavtale H,FRP,V Krf		-1 429	-1 429	-1 429	-1 429
RNB 2017 - endringer i rammetilskudd		1 476	1 476	1 476	1 476
Sum rammetilskot	419 919	434 644	435 396	432 124	432 238
Skatteinntekter	379 599	376 589	376 589	376 589	376 589
Sum	799 518	811 233	811 985	808 713	808 827
		14 725	15 477	12 205	12 319
		-3 010	-3 010	-3 010	-3 010
Diverse tilskot					
Kompensasjonstilskot	5 813	5 726	5 639	5 639	5 639
Rentekompensasjon skule	386	-	-	-	-
Skulekomp	1 144	1 094	1 045	1 045	1 045
Sum	7 343	6 820	6 684	6 684	6 684
Sum skatt og tilskot	806 861	818 053	818 669	815 397	815 511

Lønsutvikling

Lønsreserveposten er berekna ved å rekne på ta forventet lønsvekst i 2018 med fratrukk av lønsoverheng 2017. I følge KS sine tal er forventet lønsvekst 2016-2017 på 2,4%. I følge revidert nasjonalbudsjett pr . mai 2017 så er SSB prognosen for lønsvekst i Norge på 2018 på 3.1%. Dersom vi legg same tal til grunn for kommunesektoren generelt medfører dette ein reserveposttrøng på omlag 2017-nivå, dvs 14 mill kr. Då er det tatt noko høgd for at Voss har ei lønsutvikling litt over KS snittet.

Pensjonsutvikling

Premieavvik: Kommunen har svært lite premieavvik ift. gjennomsnitt for kommunesektoren og det er avsett på fond til å dekke dette.

Pensjonspremie: Pensjonspremiesatsen sett til på 18% i planperioden. Premien vart sett ned frå år frå 20% i 2016 til 18 i 2017. Låg lønsauke og låg auke i grunnbeløpet i folketrygda gjer at reguleringspremieane vert lågare. Avkastning av mildlane går inn på premiefond og kommunen kan bruka avkastninga til å betale premie. I åra 2020 og 2021 er det lagt inn litt høgare bruk av premiefondet. Det er viktig at kommunen ikkje breukar for mykje av premiefondet slik at det vert nokolunde like pensjonspremie frå år til år.

Renter og avdrag

Det er nytta ei snittrente på nye lån på omlag 2,0 %.

Det er tatt høgde for ei låneramme på 20 mill. kr. årleg. i tillegg kjem sjølvfinansierende lån

Det er lagt inn nedbetalingsplan etter den renta som kommunen har pr. april 2017.

	2 018	2 019	2 020	2 021
Renter	18 808	18 821	19 268	19 993
Avdrag	47 483	47 167	47 967	48 767
Totalt	66 291	65 989	67 235	68 760

Ei sensitivitetsanalyse i 2015 synte at ein renteoppgang på 2%-poeng medfører auke i samla årleg netto renteutgifter og renteinntekter på omlag 3,7 mill. kr.

Avgifter

Det er lagt til grunn 2017 nivået for perioden. I mange av dei kommunale tenestene er løn den største innsatsfaktoren. Difor bør utgangspunkt for prisjustering av avgiftssatsar/kommunale tenester i perioden være den årlege antatte lønsveksten. Det vert elles lagt opp til å nytta maksimalsatsar på tenester der staten set vilkåra for satsane (t.d. korttidsopphald i sjukeheim). Områda vatn, avløp, renovasjon og feiing er

prisa etter sjølvkostprinsippet.

Eigedomsskatt

Nye prognosar er lagt inn i økonomiplanen. Nytaksering i 2017 gjev ein auke på 1,3 mill kr. Dette er også lagt inn i økonomiplanen.

	2 017	2 018	2 019	2 020
Endring i høve 2017 nivå	-2,8	-5,6	-6	-6,3
Nytaksering 2017	1,3	1,3	1,3	1,3
Sum	-1,5	-4,3	-4,7	-5,1

Kraftinntekter

Inntektene her kjem frå utbyte BKK og Voss Energi (VE), i tillegg til renteinntekter (5,8 mill.kr årleg) på ansvarleg lån til Voss Energi. Prognosen for utbyte fra BKK er ca 0,6 mill kr høgare i 2018 enn 2017 budsjett. Nivået for 2018 er lagt inn for heile planperioden.

Ut frå info frå VE pr. april så er prognosen for utbyte i perioden 16-20 (eks. utbyte til gateljøs):

	2 017	2 018	2 019	2 020
Utbyte i mill kr	4,5	4,5	3	3
Endring i høve 2016 nivå	-1,5	-1,5	-3	-3

Kraftfondet

Tilførsel av konsesjonskraftmidlar er lagt opp til å vere på same nivå som 2016.

Konsesjonskraft

Voss kommune har i dag 61,8 GWh som vert selt.

Budsjett 2017 er basert 27 øre/kwt. Kwart øre i endring utgjer 618.000 kr.

Økonomiplanen legg opp vidareføring av 2017 nivået, men her kan det skje endringar når neste års budsjett skal settast opp.

Flyktningetilskot

Tilskotsnivået for 2017 er vidareført på same nivå i planperioden. Dei årlege tilskota vil variere ut fra busettingstakt og det er difor knytta ein økonomisk risiko til desse inntektane.

4 Folketalsutvikling

Med ein middels nasjonal vekst (dvs.; fruktbarheit, levealder, mobilitet, og netto innvandring) har SSB pr. 30.05.17følgjande folketalsframskrivingar for Voss:

	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027
Barnehage (0-5 år)	987	982	977	989	993	983	994	1 001	1 006	1 010	1 012
Grunnskule (6-15 år)	1 788	1 801	1 810	1 803	1 799	1 813	1 826	1 821	1 829	1 831	1 825
Videregående (16-19 år)	748	757	757	767	764	745	725	725	717	727	754
Vaksne (20-66 år)	8 329	8 424	8 482	8 501	8 540	8 572	8 585	8 594	8 618	8 624	8 642
67 -79 år	1 709	1 732	1 756	1 803	1 849	1 891	1 949	2 006	2 039	2 056	2 047
80 -89 år	749	731	737	732	725	709	713	719	751	799	854
90 år eller eldre	204	212	217	221	216	237	238	233	236	236	235
Total	14 514	14 639	14 736	14 816	14 886	14 950	15 030	15 099	15 196	15 283	15 369

Framskiving av folketalet i økonomiplanperioden 2018-2021 viser at det er minimal vekst i tal personer i barnehagealder og litt nedgang i tal personer i aldersgruppa over 80 år.

5 Driftsbudsjett 2018-21 hovudoversikt

	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2017	Rekneskap 2016	Endring 17- 18
Brukerbetalinger	-57 354	-57 354	-57 354	-57 354	-57 354	-54 471	0,0 %
Andre salgs- og leieinntekter	-116 093	-116 093	-116 093	-116 093	-115 793	-117 183	0,3 %
Overføringer med krav til motytelse	-117 298	-117 298	-117 298	-117 298	-118 039	-157 365	-0,6 %
Rammetilskudd	-434 644	-435 396	-432 124	-432 238	-419 919	-422 454	3,5 %
Andre statlige overføringer	-44 133	-44 133	-44 133	-44 133	-45 641	-47 520	-3,3 %
Andre overføringer	0	0	0	0	0	-276	
Skatt på inntekt og formue	-376 590	-376 590	-376 590	-376 590	-379 600	-351 689	-0,8 %
Eiendomsskatt	-58 608	-55 845	-55 474	-55 059	-60 135	-58 081	-2,5 %
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	-17 376	
Sum driftsinntekter (B)	-1 226 415	-1 196 481	-1 204 720	-1 202 709	-1 196 481	-1 226 415	2,5 %
Lønnsutgifter	619 332	618 532	618 532	618 160	617 935	605 313	0,2 %
Sosiale utgifter	191 999	191 999	191 999	191 871	191 516	163 648	0,3 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	170 843	172 793	172 793	172 793	166 375	202 708	2,7 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tprod	99 286	99 136	99 136	99 136	96 586	107 440	2,8 %
Overføringer	80 869	80 969	73 849	73 849	88 871	93 383	-9,0 %
Avskrivninger	42 650	42 650	42 650	42 650	42 650	42 644	0,0 %
Fordelte utgifter	-7 153	-7 153	-7 153	-7 153	-6 653	-15 699	7,5 %
Sum driftsutgifter (C)	1 197 825	1 198 925	1 191 805	1 191 305	1 197 280	1 199 437	0,0 %
Brutto driftsresultat (D=B-C)	-6 894	-3 783	-7 260	-7 459	799	-26 978	-963,2 %
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-24 787	-23 287	-23 287	-23 787	-23 687	-24 193	4,6 %
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0	
Mottatte avdrag på utlån	-50	-50	-50	-50	-50	-45	0,0 %
Sum eksterne finansinntekter (E)	-24 837	-23 337	-23 337	-23 837	-23 737	-24 238	4,6 %
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	25 328	25 341	27 459	28 183	24 311	19 271	
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0	
Avdragsutgifter	47 483	47 167	47 967	48 767	44 283	39 220	7,2 %
Utlån	0	0	0	0	0	34	
Sum eksterne finansutgifter (F)	72 811	72 508	75 426	76 950	68 594	58 525	
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	47 974	49 171	52 089	53 113	44 857	34 287	6,9 %
Motpost avskrivninger	-42 650	-42 650	-42 650	-42 650	-42 650	-42 644	0,0 %
Netto driftsresultat (I)	-1 570	2 738	2 179	3 004	3 006	-35 335	-152,2 %
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	0	0	-12 712	
Bruk av disposisjonsfond	-3 950	-3 950	-3 950	-3 950	-3 950	-11	
Bruk av bundne fond	-3 771	-3 771	-3 771	-3 771	-3 771	-10 817	
Sum bruk av avsetninger (J)	-7 721	-7 721	-7 721	-7 721	-7 721	-23 540	
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	1 597	
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	
Avsetninger til disposisjonsfond	210	210	210	210	210	38 341	
Avsetninger til bundne fond	4 506	4 506	4 506	4 506	4 506	16 744	
Sum avsetninger (K)	4 715	4 715	4 715	4 715	4 715	56 682	
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk	-4 576	-268	-827	-2	0	-2 193	

Valde tiltak

-	2 018	2 019	2 020	2 021
Over-/underskudd konsekvensj. budsjett	0	0	0	0
Valgte driftstiltak	-4 576 048	-268 048	-827 048	-2 048
Over-/underskudd budsjettversjon	-4 576 048	-268 048	-827 048	-2 048
Videreførte tiltak fra siste økonomiplan	2 701 699	7 064 699	10 615 699	11 030 699
2 017 -04 Diverse tiltak drift 2017	-152 301	-152 301	-152 301	-152 301
2.05 Lundhaugen barnehage innsparing husleige Hagahaugen og Bjørkelid	-1 513 000	-1 513 000	-1 513 000	-1 513 000
2.16 Leige modulbygg Lundhaugen barnehage, avslutta 2017	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
2.20 Auka utgifter til symjeundervisning, Vossabadet	400 000	400 000	400 000	400 000
3.01 Forebygging og aktivitet	0	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
3.02 Velferdsteknologi koordinering/mottak	0	-800 000	-800 000	-800 000
3.06 Sosial stønad flyktingar	-350 000	-750 000	-1 070 000	-1 070 000
3.07 A) Heimetenestene	500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
3.08 Større pleiebehov MNF og ambulerande team	0	200 000	200 000	200 000
3.09 Drift av nye bufellesskap/omsorgsbustader Udlabua	0	3 500 000	7 000 000	7 000 000
3.10 Auka omfang dagtilbod MNF	750 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
4.01 Interkommunalt arkiv	0	-150 000	-150 000	-150 000
6.1 Festeavgift Tvildemoen	200 000	200 000	200 000	200 000
8.2 Reduksjon eigedomsskatt kraftverk	2 827 000	5 590 000	5 961 000	6 376 000
8.4 Rentekostnader; Knutepunkt og spelemidlar Vossabadet	440 000	440 000	440 000	440 000
2. Oppvekst	3 600 000	3 100 000	1 300 000	1 300 000
2.30 Reduksjon i helsetenester pga. nedlegging av Voss mottak	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000

-	2 018	2 019	2 020	2 021
2. 33 Diftsmidler til IT-utstyr	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
2.35 Auka driftsutgifter til barnevernet	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
2.36 Auka driftsutgifter Voss ungdomsskule	1 800 000	1 800 000	0	0
2.37 Driftsmidler til IT-utstyr andre einingar i oppvekst	500 000	0	0	0
3. Helse og omsorg	5 100 000	5 100 000	5 100 000	4 600 000
3.11 Kostnadsauke legevaktsentral	700 000	700 000	700 000	700 000
3.12 Naudnett	100 000	100 000	100 000	100 000
3.13 Kostnadsauke kommunal legeteneste	1 150 000	1 150 000	1 150 000	1 150 000
3.14 Auke i omfang av avlasting Gjerdebu (MNF)	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
3.15 Reduksjon sysselsetjingsmidlar	300 000	300 000	300 000	300 000
3.16 Miljøingeniør og smittevern	500 000	500 000	500 000	0
3.17 Ny ressurskrevjande brukar	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
3.18 Eigenbetaling kommunale fysioterapitenester	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
6. Teknisk	3 411 000	3 411 000	-89 000	-89 000
6.01 Reasfaltering vegar	3 000 000	3 000 000	0	0
6.03 Sentrumsplan, prosjektstilling 2 år + spesialutgreiing 2017	500 000	500 000	0	0
6.11 Erstatningsareal Idrettsbygget	411 000	411 000	411 000	411 000
6.13 Friluftsbadet og bassenget - Reduksjon i drift	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
8. Fellesinntekter	-19 388 747	-18 943 747	-17 753 747	-16 843 747
8.01 Endring i rente og avdrag 2018-2021 v1	3 777 000	3 474 000	4 721 000	6 245 000
8.02 Reduksjon i pensjonskostnader	-10 000 000	-10 000 000	-15 000 000	-15 000 000
8.03 Bruk av Fyrtårnmidlar til lån Vossabadet	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
8.04 Endring i skatt og rammetilskot. 2018-2021	-11 505 472	-12 257 472	-8 985 472	-9 099 472

-	2 018	2 019	2 020	2 021
8.05 Bortfall av inntekter asylmottak	1 039 725	1 039 725	1 039 725	1 039 725
8.06 Utbyte Voss energi og BKK	-1 100 000	400 000	400 000	-100 000
8.07 Bruk av kraftfondmidlar til dekning av kapitalkostnader for Vossabadet	0	0	1 671 000	1 671 000
8.08 eiedomsskatt- nyttaksering	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
8.9 Bortfall av rentekompensasjon frå Voss resort	700 000	700 000	700 000	700 000

Forklarande tekst til tiltaka

Nr	Tiltak	Kommentarar
2.05	Klausabakken barnehage innsparing husleige Hagahaugen	Innsparing av husleige på Hagahaugen når barnehagen flytta til Klausabakken
2.16	Leige modulbygg Lundhaugen barnehage, avslutta 2017	Midlertidig leige av modulbygg. Avslutta i 2018
2.20	Auka utgifter til symjeundervisning, Vossabadet 2017	Auka utgifter til symjeundervisning i Vossabadet
3.01	Førebygging og aktivitet 2017	For å nå måla med strategi for helse og omsorg må ein investere i førebygging for å oppnå gevinst på lang sikt. Konkrete tiltak må utgreiast ut i frå kost-nyttevurdering.
3.02	Velferdsteknologi koordinering/mottak 2017	Mottakssentral for informasjon frå velferdsteknologi. Noko handterast av eksisterande ressursar.
3.03	Sosial stønad flyktingar 2017	Auke i omfang av utbetaling av sosial stønad for flyktingar som er ferdig med introduksjonsprogrammet, men som ikkje har kome i arbeid/aktivitet.
3.07	Heimetenestene 2016 2017	
3.08	Større pleiebehov MNF og ambulerande team	Fleire brukarar og auka omsorgsbehov hjå eksisterande brukarar
3.09	Drift av nye bufellesskap/omsorgsbusta der Udlabua	Meirutgifter for drift av bemanna bustader i byggetrinn 1 på Udlabua (ca. 20 leilegheiter). Inntil 3 mill.kr årleg er tenkt finansiert med reduksjon i omfang av avlasting/andre tenester og red behov med å nytta teknologi.
3.10	Auka omfang dagtilbod MNF	Auka etterspurnad etter tenester, fleire og meir brukartilpassa behov
4.01	Interkommunalt arkiv 2017	Arkivmaterieill må flyttast til godkjent arkiv i Bergen. IKAH. Kostnad gjeld 2017
6.01	Festeavgift Tvildemoen 2017	Gjeld dekning av festeavgifter som Kraftfondet har dekkja tidlegare.
8.02	Reduksjon eiedomsskatt kraftverk	Ny prognose frå BKK frå 24.04.2017 viser nedgang i eiedomsskatt frå kraftverk

Nr	Tiltak	Kommentarar
8.04	Rentekostnader; Knutepunkt og spelemidlar Vossabadet	Dette gjeld forskotering av bygging av Knutepunktet og forskotering av spelemidlar på Vossabadet.
2.30	Reduksjon i helsetenester pga. nedlegging av Voss mottak	
2.33	Driftsmidlar til IT-utstyr	Det er trong for eit IT-løft til eit nivå der kvar elev har sitt brett/pc til disposisjon.
2.35	Auka driftsutgifter til barnevernet	Overskriding i 2016, nye vedtak også i 2017
2.36	Auka driftsutgifter Voss ungdomsskule	Kommunen dreg med seg eit overforbruk knytt til drift ved Voss ungdomsskule. Det er sett i gang organisatoriske grep for mogeleg reduksjon i utgifter. Til tross for dette kan ein måtta styrka driftsutgiftene.
2.37	Driftsmidlar til IT-utstyr andre einingar i oppvekst	IT-løft for alle einingar
3.11	Kostnadsauke legevaksentral	Legevaktsentralen er lokalisert ved Voss sjukehus, og utgifter til drift av sentralen utgjer i hovudsak sjukepleieressursar. Auke i utgifter for drift av legevaktsentral skuldast auka lønsutgifter. Auka ressursbehov er 700 000 kr årleg.
3.12	Naudnett	Kommunane er pålagd å vera med i den nye ordninga om nødnett. Voss kommune har operatørplassar plassert ved legevaktsentralen på Voss sjukehus som er noko dyrare enn venta. Auka ressursbehov er 100 000 kr årleg.
3.13	Kostnadsauke kommunal legeteneste	For å sikre rekruttering og stabilitet i den kommunale legetenesta har det vore naudsynt med ein auke i lønsnivå for fleire av legestillingane.
3.14	Auke i omfang av avlastning) Gjerdebu (MNF)	Voss kommune opplev ein betydeleg auke i behovet for tenester til menneske med nedsett funksjonsevne. Kommunen vil få 4 nye brukarar allereie i 2017. Fleire av desse er flyktningar som avdelinga ikkje kjende til i førre økonomiplan. Estimert ressursbehov er 1 mill.kr årleg.
3.15	Reduksjon sysselsetjingsmidlar	Tilsett som kommunen har fått tilskot for i tilrettelagd arbeid går av, og ein må tilsetje ny person utan tilskotsdekning. Behov for auke i lønsmidlar er 300 000 kr årleg.
3.16	Miljøingeniør og smittevern	Det er stort behov for å gjennomføra godkjenning av ulike bygg i kommunen. For å gjennomføre dette trengs det ein fagkyndig ingeniør som bistår kommuneoverlege i oppgåva. Totalt ressursbehov er estimert til 500 000 kr årleg. Vedtak frå Administrasjonsutvalet 19.09.16: «Kommunen vil sikra at kommunehelsetenesta har tilstrekkeleg kapasitet til å løysa viktige samfunnsmedisinske oppgåver og at pasientane som i dag soknar til kommunelegekontoret har eit godt medisinskfagleg tilbod».
3.17	Ny ressurskrevjande brukar	Voss kommune får ansvar for ein ny brukar med stort omsorgsbehov som har lovpålagd rett til tenester frå kommunen. Voss kommune sin del etter refusjon frå staten utgjer om lag 1,6 mill.kr.
3.18	Eigenbetaling kommunale fysioterapitenester	Det vert innført eigenbetaling på kommunale fysioterapitenester frå 2018, med unntak av barn inntil 16 år. Kommunane har fått redusert sine inntekter gjennom statsbudsjettet, og kan difor frå 2017 innføra eigenandel på kommunal fysioterapibehandling. Storleiken på eigenbetalinga avheng av behandling og varigheit, men er estimert til 250 000 kr årleg. Takstane føl takstplakaten som er avtalt mellom KS og Fysioterapiforbundet. Dette inneberer at det er same eigenbetaling hos kommunale fysioterapeutar som hos private fysioterapeutar som har

Nr	Tiltak	Kommentarar
		avtale om refusjon. Eigenbetalinga er i tråd med strategien «Morgondagens omsorg i mine og dine hender»
6.01	Reasfaltering vegar	Gjeld dei vegane der vi berre har trong for reasfaltering utan masseutskifting eller anna utbetring.
6.03	Sentrumsplan, prosjektstilling 2 år + spesialutgreiing 2017	Prosjektstilling tilsett. Treng midlar til eksterne utgreiingar og drift av prosessar. Det er viktig at vi arbeider konsentrert med sentrumsplanen og får på plass naudsynte utgreiingar som grunnlag til planen.
6.11	Erstatningsareal Idrettsbygget	Auka utgifter som følge av leigeutgifter til Voss Idrettshall KF for erstatningsareal Idrettsbygget 211 000 kr vert fakturert BOE. I tillegg kjem refusjonskrav for reinhald av arealet frå Voss Idrettshall KF stipulert til 200 000 kr
6.13	Friluftsbadet og bassenget - Reduksjon i drift	Gamle badeanlegget inkludert friluftsbadet vert stengt når Vossabadet opnar. (Fortsatt drift av friluftsbadet krev nytt anlegg for vassbehandling, inkl nybygg). Førset at friluftsbadet vert nedlagt når Vossabadet opnar.
8.01	Endring i rente og avdrag 2018-2021	Det er nytta ei snittrente på nye lån på om lag 2,0 %. Det er tatt høgde for ei låneramme på 20 mill. kr. årleg. i tillegg kjem sjølvfinansierande lån. Det er lagt inn nedbetalingsplan etter den renta som kommunen har pr. april 2017.
8.02	Reduksjon i pensjonskostnader	Pensjonspremiesatsen sett til på 18% i planperioden. Premien vart sett ned frå år frå 20% i 2016 til 18 i 2017. Låg lønsauke og låg auke i grunnbeløpet i folketrygda gjer at reguleringspremiene vert lågare. Avkastning av mildlane går inn på premiefond og kommunen kan bruka avkastninga til å betale premie. I åra 2020 og 2021 er det lagt inn litt høgare bruk av premiefondet. Det er viktig at kommunen ikkje breukar for mykje av premiefondet slik at det vert nokolunde like pensjonspremie frå år til år.
8.03	Bruk av Fyrtårnmidlar til lån Vossabadet	Midlane skal nyttast til kapitalkostnadar knytt til nytt symjeanlegg, jfr. kommunestyrevedtak.
8.04	Endring i skatt og rammetilskot. 2018-2021	Det er nytta KS sin modell med basis i kommuneøkonomiproposisjonen 2018 og folketal pr. 1. jan 2017.
8.05	Bortfall av inntekter asylmottak	Asylmottaket på Voss vart nedlagt i 2017 og vertskommunetilskotet opphøyrde 2.kvartal 2017
8.06	Utbyte Voss energi og BKK	Prognose for utbyte er lagt ut frå opplysningar frå kraftselskapa.
8.07	Bruk av kraftfondmidlar til dekning av kapitalkostnader for Vossabadet	Det er lagt inn at Kraftfondet skal dekkja kapitalkostnader for Vossabadet i 3 år.
8.08	Eigedomskatt- nytaksering	Det er ein auke i nytaksering for 2017 slik at grunnlagt er 1,3 mill. høgare enn stipulert i 2017
8.9	Bortfall av rentekompensasjon frå Voss resort	Voss Resort har betalt renter for forskotering av fylkesveg til Bavallen i 5 år. Siste året var 2017.

Alle tiltaka over er vurdert som Må- tiltak med unntak av nr. 2.35

Tiltak som ikkje er valt i denne budsjettversjonen

2. Oppvekst				

2.31 Utvida/tilbygg Voss barnehage, drift av 25 tal småbarnsplassar, sentrumsnært	0	2 100 000	5 000 000	5 000 000
2.32 Vaktordning i barnevernet:	800 000	800 000	800 000	800 000
2.34 Auke drift grunnskule	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
5 Kultur				
5.04 Kulturformidlar/barne og ungdomsbibliotekar 100% 2017	590 000	590 000	590 000	590 000
5.05 Bemanning kino/kinokiosk auke	246 456	246 456	246 456	246 456
5.06 Kulturskulelærer messingblås 50% 2017	295 000	295 000	295 000	295 000
5.07 Kulturskulelærer bandundervisning Rock & Roll 20% 2017	118 001	118 001	118 001	118 001
5.08 Kulturskulelærer Write an Opera 20% 2017	118 001	118 001	118 001	118 001
5.09 Vidareutdanning kulturskulelærarar 2017	90 000	0	0	0
6. Teknisk				
6.12 Strandareal langs Vangsvatnet forsterka festivalområde	500 000	500 000	500 000	500 000

Forklarande tekst til driftstiltaka

Nr	Tiltak	Kommentarar
	2. Oppvekst	
2.31	Utvida/tilbygg Voss barnehage, drift av 25 tal småbarnsplassar, sentrumsnært	Til drift av ca. 25 småbarnsplassar
2.32	Vaktordning i barnevernet:	Det er ynskje om å få etablert ei vaktordning
	5. Kultur og fritid	
	Kulturformidlar/Barne- og ungdomsbibliotekar	Prioritert tiltak i kulturplanen. Nærare samarbeid med skular, barnehagar og andre avdelingar i kulturhuset krev nye arbeidsmåtar. Viser til ynskje frå samarbeidsgruppe kultur og oppvekst. (Prioriterte tiltak frå denne gruppa vert lagt fram i juni). Samarbeid mellom bibliotek, kulturhuset og oppvekst. Voss har fleire born på lågaste nivå i lesing både i 5. og 8. klasse enn tilsvarende kommunar og landet elles. Biblioteket kan vera med å arbeida for auka lesekompetanse i samarbeid med skulane. Det er sett av lite ressursar til skule bibliotek. Sjølv om bokbussen er eit særst verdifull tilbod som hår alle elevar, er det hovudsakleg berre tid til innlevering og utlån av bøker her.

Nr	Tiltak	Kommentarar
	Modellbibliotek	Søknad om modellbibliotek kan utløysa 100 000 frå fylkesbiblioteket og arkitekt hjelp. Uvisst om denne ordninga blir vidareført i 2017. Kjem an på fylkeskommunen sitt budsjett
	Auke i vikar/ekstrahjelp i kinokiosk.	Behov for ekstrabemannning i ferier, kinopremierer, jule- og påskeferier. Auke i besøkstal på 31% sidan 2014, omsetningsauke på 37%. Kinokiosksal auke på 48% sidan 2014.
	50 % stilling lærer i messingblås	Prioritert tiltak i kulturplanen, vidareføring av «korps i skulen».
	20 % stilling lærer Rock & Roll	Prioritert tiltak i kulturplanen, vidareføring av «korps i skulen».
	20 % stilling lærer Write an Opera	Prioritert tiltak i kulturplanen.
	Vidareutdanning kulturskulelærarar	Forankra i kulturplanen. Fast forankring av konseptet «write an opera».
	6. Teknisk	
6.12	Strandareal langs Vangsvatnet forsterka festivalområde	Det burde vore lagt inn noko ressursar for å starte opp gjennomføring av godkjente planar.

6 Investeringsbudsjett 2018-21

Prioriterte tiltak

nr	Prosjekt- kostnad	Tidlegare løyvd	Budsjet. 2018			Budsjet. 2019			Budsjet. 2020			Budsjet. 2021			Løyvd i Perioden	Under- dekning
			Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.	Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.	Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.	Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.						
1 1000 kr.																
Prioriterte investerings tiltak																
Investeringsprosjekt																
1	Klausabakken (Lundhaugen) barnehage	51 200	42 200	9 000										51 200	0	
2	Større inventar/utstyr i skuler barnehager inkl. bilar	10 000	3 500	1 000										1 500	8 500	-1 500
3	Miljøretta helsevern/større vedlikeholdsarbeid ute og inne	8 000	3 000	1 000										1 000	6 000	-2 000
4	Mindre tilpassingar bygg pga særlege behov hjå elevlar/for drift	16 000	2 000	1 000										1 000	6 000	-10 000
5	Investering i teknisk utstyr pleie og omsorg (til institusjonane inkl. avestning	4 400	1 700	600										600	4 100	-300
6	3-4 nye tenestebilar årlig Helse og omsorg	12 000	1 900	700										700	4 700	-7 300
7	Omsorgsbustadar Utleibutoma eller andre alternativ	47 460	20 000												27 460	0
8	IT investeringar	12 000	5 500	1 500										1 500	11 500	-500
9	Nødsraunssagregat beredskap	5 000	600												2 000	200
10	Rehabilit. Tinghus 1 inkl utbering ventilasjon brannsikring	10 000	8 500	800											10 100	100
11	Diverse takrehab. kommunale bygg	14 500	4 700	2 000										2 000	13 700	-800
12	Bygg og eigedom - utskifting av bilar	3 050	1 050	500										500	3 050	0
13	Grøn avdeling - maskiner/utstyr	1 950	1 700												2 000	50
14	Fornyng av bil- og maskinparken Anlegg & vedlikehald	29 500	20 500	3 000										3 000	32 500	3 000
15	Hovudplan Vatn	25 500	16 500	3 000										3 000	28 500	3 000
16	Hovudplan Avløp	27 000	18 000	3 000										3 000	30 000	3 000
17	Trafikksikringstiltak (jf. Trafikksikringsplanen, ny rullering 2011)	4 500	3 000	500										500	5 000	500
18	Fontau Gullforordningsvegen vedteken reguleringsplan	18 000	12 800												14 300	-3 700
19	Bruer jf. Interkontroll	16 600	10 600	1 500										1 500	16 600	0
20	Veginvestering - opprusting kommunale vegar	75 000	57 000	1 000										1 000	61 000	-14 000
21	Tryggleikspakke Helse og omsorg	900	800												800	-100
22	Reservevassverk Børnøen - 1. byggjesteget	5 000	2 500	2 500											5 000	0
23	Voss næringspark Isad 10 da. - tomtekjøp/tirrettelegging	3 700	3 700												3 700	0
24	Velferdsteknologi Helse og omsorg (sjølvfinansierande 5 års levetid)	8 000	2 000	2 000											8 000	0
25	Kulturhus del 2 - Gamle kinoal	16 000	3 000												3 000	13 000
26	Ny bokbuss	2 000	0												2 000	0
27	Utrykningsbilar brann - utskifting av køyreløy Vossestrand	4 000												2 000	2 000	0
28	Liten varebil Brannvern feing	200		200											200	0
29	Rehabilitering av isalrett i skulane	2 000												2 000	0	0
30	Blit til byggesaksavdelinga, sjølvfinansierande	250		250											250	0
31	Vangen skule - kjøp av hegskulebygg og rehabilitering av skulen	12 000													12 000	0
		445 710	246 750	21 100										19 800	394 860	-9 850
														9 000	9 000	0

Nr	Tiltak	Kommentarar
1	Klausabakken (Lundhaugen) barnehage	Fullfinansiering av bygget. Barnehagen blir teken i bruk i 2017
2	Større inventar/utstyr i skuler barnehager inkl. bilar	Potten er ein samlepost for alle barnehagar og grunnskular. Årleg treng vi fornying av inventar/utstyr.
3	Miljøretta helsevern/større vedlikehaldsarbeid inne og ute	Bygg - og eigeidom har ein pott som kan nyttast for å sikre at einingane blir godkjent for miljøretta helsevern og større vedlikehaldsarbeid
4	Mindre tilpassingar bygg pga særlege behov hjå elevar/for drift	Blir nytta til bygningsmessige tiltak for at barn/elevar med nedsett funksjonsevne
5	Investering i teknisk utstyr pleie og omsorg (til institusjonane inkl. avlastning)	Oppgradering/utskifting av tekniske installasjonar/teknisk rom. Installering av nytt og større nødstraumsaggregat. Teknisk rom vart ikkje rehabilitert ved siste ombygging.
6	3 -4 nye tenestebilar årleg Helse og omsorg	Behov for å skifte ut eksisterande tenestebilar. Estimert at ein kan skifte ut 3-4 bilar for 700 000 kr årleg med å anskaffe bruktbilar.
7	Omsorgsbustadar Udlabutomta eller andre alternativ	Estimert bygging av inntil 20 omsorgsbustader jf. Volumstudie frå 2016. Byggetrinn 1 med 20 bustader kan gjennomførast innafor eksisterande reguleringsplan.
8	IT investeringar	
9	Nødstraumsaggregat beredskap	Det er naudsynt å få på plass nødstraum til å drifte dei viktigaste it-systema for krisestaben i ein evt. Beredskapssituasjon
10	Rehabilit. Tinghus 1 inkl utbetring ventilasjon kommunestyresal/ brannsikring kjellar	Utbetring ventilasjon, brannsikring, kjellar mv.
11	Diverse takrehab. kommunale bygg	Skulebygg og kommunale utleigebustader. Det er mange dårlege tak på kommunale bygningar, både barnehagar, skular, bustadar og anna. Det er lekkasjar, laus takstein, utdatert papp etc. Det er trong for å auke årleg tildeling til 2,5 mill. pr år, nokre tak vert sendt som eigne tiltak grunna storleik. På grunn av tronge rammer i økonomiplanperioden, vel ein å skyve tiltaket til oppstart 2020.
12	Bygg og eigeidom - utskifting av bilar	Utskifting av eldre bilar.
13	Grøn avdeling - maskiner/utstyr	Trong for utskifting av maskiner samt tilpassa utstyr til endra areal.
14	Fornying av bil- og maskinparken Anlegg & vedlikehald	Det er naudsynt med utskifting av maskinparken på driftsavdelinga. Dei siste åra har ein utsett investeringar lengst mogeleg. Dette har ført til investeringssetterslep, og ein treng eit løft på 3 mill. årleg i perioden.
15	Hovudplan Vatn	Det er årleg sett av inntil 3 mill. til investering i nyanlegg og utskifting av leidningsnett.
16	Hovudplan Avlaup	Det er årleg sett av inntil 3 mill. til investering i nyanlegg og utskifting av leidningsnett.

Nr	Tiltak	Kommentarar
17	Trafikksikringstiltak (jfr. Trafikksikringsplanen,	Vidareføring av trafikksikringsplanen
18	Fortau Gullfjordungsvegen vedteken reguleringsplan	Vidare opparbeiding av Gullfjordungsvegen ned til Vangsgata. Arealet er regulert gjennom reguleringsplan Gullfjordungsvegen. Eit viktig areal i forhold til trafikktryggleik og utvikling av knutepunktet.
19	Bruer jmf internkontroll	Internkontrollrapport stadfestar kva tiltak som er naudsynt for å oppretthalda standarden på dei 106 kommunale bruene.
20	Veginvestering - opprusting kommunale vegar	Kommunale vegar er i dårleg forfatning, og det er ynskjeleg med nye løyvingar tilsvarande tidlegare vegfond (10 mill. årleg). Det er utarbeidd ei prioriteringsliste med utgreiing av opprustingsbehov og prioritering mellom dei ulike vegane.
21	Tryggleikspakke Helse og omsorg	Ny generasjon av velferdsteknologi og tryggleiksalarm.
22	Reservevassverk Bømoen - 1. byggjesteg	
23	Voss næringspark Istad 10 da - tomtekjøp/tilrettelegging	
24	Velferdsteknologi Helse og omsorg	Velferdsteknologi er brukarretta teknologi for tryggleik, auka sjølvstende, medbestemming og betre livskvalitet. Velferdsteknologi kan gi økonomiske vinstar på millionbeløp som kan omdisponerast til bl.a. andre tenester for meir krevande brukarar. Vinstane kan realiserast gjennom auka kapasitet med eksisterande ressursar, redusere etterspurnad etter tenester frå brukar, eller redusere tidsbruk og dermed ressursbehov/bemannning for enkelte tenester. Dette er eit naudsynt tiltak for å handtere utfordringar i framtida.
25	Kulturhus del 2 - Gamle kinosal	Kulturhus fase II / Voss gamle kino renoverast som akustisk konsertlokale. Det er utfordrande at salen vert nytta som utleigelokale, då den endå ikkje er tilrettelagd for slik bruk
26	Ny bokbuss	Bokbussen er utsliten og det er trong for utskifting.
27	Utrykningsbilar brann - utskifting av køyretøy Vossestrand	Eksisterande brannbil er gammal og må erstattast av ny
28	Liten varebil Brannvern feiing	Grunna feiing av alle piper i kommunen, vil talet piper doblast. Det er tilsett feiarar. Feiing inngår i sølvkostområdet.
29	Rehabilitering av toalett i skulane	Dårlege sanitæranlegg på skular må oppgraderast
30	Bil til byggesaksavdelinga, sjølvfinansierande	Dersom ny organiseringa av bilparken tilseier at vi får bilar tilgjengeleg for tilsynsoppgåver og byggjesak, faller denne delen ut, men byggjesak kan finansiera bil over sjølvkost-rekneskapen til tilsyn og synfaringsooppgåver
31	Vangen skule -kjøp av høgskulebygg og rehabilitering av skulen	Utbygging av lokalitetar for personal, ventilasjon iresten av bygget, universell utforming mmVangens skule har hatt stor auke i tal elevar og dei nyttar høgskulebygget som undervisningslokale. Ønskjeleg at bygget blir overført til kommunen /same eigarsom skulen elles.

Uprioriterte tiltak

nr	I 1000 kr.	Upprioriterte investerings tiltak	Prosjekt- kostnad	Tidlegare løyvd	Buds.j. 2018		Buds.j. 2019		Buds.j. 2020		Buds.j. 2021		Løyd i Perioden	Under- dekning
					Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.	Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.	Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.	Låne- ramme	Tilsk./ ref. Lån utf.		
32		Lundhaugen omsorgsbustader, MNF	35 000										0	35 000
33		Vælielaten omsorgssenter - ombygging ventilasjon (innsparing drift 2 år)	1 500										1 500	0
34		Servieringsdisk og terrasse til uteservering Voss kulturhus	1 600										0	1 600
35		Skulestad skule - ombygging og rehabilitering	30 000										0	30 000
36		Utviding Voss barnehage med småbarnsplasser, inntil 30 småbarnsplasser	12 000										0	12 000
37		Ny barnehage på Bulken tilpassa 30 barn ?	12 000										0	12 000
38		Barnehage på Gjerne rehabilitering og utviding	30 000										0	30 000
39		Utskifting av buss til utegruppa Bjørgmarka brigg og bil til barnevernet	1 000										0	1 000
40		Idrettsløy ved Voss ungdomsskule - riving/erstatta med nytt skulebygg	8 000										0	8 000
41		Onsorgsbustader Gjerdebu	3 000										0	3 000
42		Strandareal langs Vangsvatnet	3 000										0	3 000
43		Aktivitetspark og festivalområde	1 100										0	1 100
44		Tilrettelegging utviding leikeplass v/Tinghuset eller annan plass i sentrum	1 500										0	1 500
45		Trafikksikring fortetting Hangursvegen terrasse (utbyggingsavtale)	2 000										0	2 000
46		Trafikksikring Lekvampen kryss Lekvemogata-Ultrågata	7 000										0	7 000
47		Trafikksikring/fortog Bordalsv./Haugateigen veg	10 500										0	10 500
48		Ringheimsvegen, separering OV/avløp	10 000										0	10 000
49		Isadm yrane industriområde, infrastruktur vidare utviding	4 000										0	4 000
50		Ny brannstasjon	1 200										0	1 200
51		Utrykningsbilbrann - utskifting av køyretoy	4 500										0	4 500
52		Uteområde opprusting bustader	0										0	0
53		Motor sportsanlegg (Ikke kostnadsrekna)	4 500										0	4 500
54		Ny brannstasjon Voss strand	4 000										0	4 000
55		Adgangs kontroll kommunale bygg	15 000										0	15 000
56		Voss idretts hall tak	2 200										0	2 200
57		Lagerbygg BOE	211 400	11 100	0	0	0	0	0	0	0	0	197 900	171 800
		Sum upprioritert	657 110	21 100	0	13 950	20 200	18 600	36 460	9 000	26 100	592 760	161 950	

Kommentarar uprioriterte tiltak

	Uprioriterte investeringstiltak	
32	Lundhaugen omsorgsbustader MNF	Lundhaugen: Tomta kan nyttast til omsorgsbustader for menneske med nedsett funksjonsevne. Kostnadsestimat for 14-16 leilegheiter: 35 mill.kr. Det er ikkje estimert driftsutgifter då administrasjonen tilrår å starte med utbygging av Hagahaugen og Udlabu i økonomiplanperioden.
33	Vetleflaten omsorgssenter - ombygging ventilasjon (innsparing drift 2 år)	Ombygging og utskifting av ventilasjonsanlegg. Nye varmpumper. Aukar effekten slik at investeringa betaler seg over nokre år.
34	Serveringsdisk og terrasse til uteservering Voss kulturhus	Uteterrasse med plass til 100 sitjeplassar, samt ombygging av areal i tilknytning til kinokiosken for å betjena uteserveringa. Kostnad 1,6 mill. Inntekter frå uteserveringa kan finansiera låneopptak på heile summen.
35	Skulestad skule - ombygging og rehabilitering	Skulestad skule treng nytt tak, ny hovudtavle og byte av vindauge (måtiltak). Vegvesen dekker byte av nokre vindauge på sørsida pga. støy frå ny veg. I tillegg har ikkje skulen tilfredstillande arbeidsplassar for personale, kontorløyning for administrasjonen, universell utforming og generell oppussing elles. I staden for å flikke på den eldste delen (52-bygget), bør denne rivast og tilbygg til 68-bygget bør byggast.
36	Utviding Voss barnehage med småbarnsplassar, inntil 30 småbarnsplassar?	Ved å bygge eit tilbygg ved Voss barnehage kan vi få til ein rasjonell driftsform. Kommunen disponerer tomteareal nær Voss barnehage og arealet er regulert til offentleg føremål.
37	Ny barnehage på Bulken tilpassa 30 barn ?	
38	Barnehage på Gjernes rehabilitering og utviding	
39	Utskifting av buss til utegruppa Bjørgamarka bhg og bil til barnevernet	
40	Idrettsfløy ved Voss ungdomskule - riving/erstatta med nytt skulebygg	
41	Omsorgsbustadar Gjerdebu	
42	Strandareal langs Vangsvatnet	Arealet er regulert gjennom områdereguleringsplan for Strandareal langs Vangsvatnet . Det trengs midlar til gjennomføring av tiltak som er regulert. Det gjelder belysning, møblering, opparbeiding av ulike aktivitetsoner, tilrettelegging for sitteplasser. Arbeidet med opparbeiding kan gjennomførast etter prioritert rekkefylgje over tid. Ynskjer ein eit attraktivt strandareal må det vere avsette midlar til kontinuerleg drift. Det trengs og øymerka midlar til drift av strandarealet.
43	Aktivitetspark og festivalområde	Arealet er regulert gjennom områdereguleringsplan for Strandareal langs Vangsvatnet Kostnaden ved opparbeiding er stor og området må truleg opparbeidast over fleire år. Det må jobbast med å få ei fornuftig prioritering og oppbygging av dei ulike elementa som skal inn.
44	Tilrettelegging for born i sentrum/utviding	

	Uprioriterte investeringstiltak	
	leikeplass v/Tinghuset eller annan plass i sentrum	
45	Trafikksikring fortetting Hangursvegen terrasse (utbyggingsavtale)	Fortettingsprosjekt i sentrum. Arealet er regulert gjennom detaljreguleringsplan for Hangursvegen terrasse. Det er inngått utbyggingsavtale med utbyggjar. Det er avtalt ein kostnadsfordeling mellom Voss kommune og utbyggjar. Kostnadane er fordelt likt mellom partane. Utbyggjar gjev Voss kommune eit kontantbidrag slik at naudsynt trafikkstiltak i området kan gjennomførast. Voss kommune skal vere ansvarleg for utbygginga. Dette er eit viktig tiltak i samband med bustadfortetting i sentrum. Prosjektet må gjennomførast innan tidsfrist, elles vil kommunen miste kontantbidraget.
46	Trafikksikring Lekvemoen i samband med utbygging gymnas (kryss Lekvemogata-Uttrågata og kommunal veg)	I samband med utbygging av nytt gymnas på Skulehaugen og nytt parkeringsanlegg i Lekvemoen er det krav om å forbetre trafikksituasjonen i Uttrågata og Lekvemoen. Det er inngått avtale mellom Statens vegvesen, Hordaland fylkeskommune og Voss kommune om ei tredeling av kostnader knytt til opparbeiding av Lekvemokrysset. Det er i tillegg behov for å gjere utbetringar på det kommunale vegnettet i Lekvemoen. Det er eit attraktivt sentrumsområde som bør prioriterast med betre tilrettelegging og utvikling.
47	Trafikksikring/fortog Bordalsv./Haugateigen veg/VA (utbyggingsavtale) truleg ikkje aktuelt lenger før ny reg plan for bustadfeltet	
48	Ringheimsvegen, separering OV/avløp	
49	Istadmyrane industriområde, infrastruktur vidare utviding	Totalt ferdig utbygd vil dette koste 54 mill. kr. (iverslag frå 2010). Dette har vore utgangspunkt for pris på tomter. Dersom vi investerer dei 10 mill. kr som alt er løyvd, vil vi kome i gang med utbygginga og kunna selja tomter og byggja vidare for inntekter. Føreset at salsinntekter vert tilbakeført i infrastruktur.
50	Ny brannstasjon	Brannstasjonen på Vetleflaten stettar ikkje lenger behovet kvalitetsmessig og er blitt for liten for dagens aktivitet og nye Voss kommune.
51	Utrykningsbilar brann - utskifting av køyretøy	
52	Uteområde opprusting bustader	
53	Motorsportsanlegg (ikkje kostnadsrekna)	Nytt anlegg for motorsportsaktivitetar. Nytt anlegg vil innebera at dagens aktivitetar i Vanjolo kan leggjast ned og tilbod utvidast til å omfatta fleire aktivitetar – både sommar og vinter.
57	Lagerbygg Istad – samarbeid drift/ og bygg og eigedom	Lagerkapasiteten er liten på Brynavollen og grunna gjennomkøyrings veg er det ikkje høve til avlåsing av uteområdet. Drift og BOE leiger areal på Bømoen. Gjennom å byggje eit lagerbygg/rubbhall på Istad vil ein kunne finansiere eige bygg ved dagens leigekostnader.

7 Oppvekst

Økonomi

Økonomien i avdelinga er stram.

Hovudopptak av barnehageplassar i 2017 er i mål, men truleg får ikkje nyttilflytta tildelt plass dersom dei bestemmer seg no for å flytte til kommunen. Ein småbarnsplass kostar i gjennomsnitt 200 000 kr per år, ein plass for barn over 3 år ligg i snitt på ca 100 000 kr per år. Barnehagane har svært knappe driftsmidlar.

Grunnskulane har stabilt elevtal, det har variert mellom 1730 - 1820 dei siste 10 åra.

Kommunestyret har vedteke, etter førespurnad frå IMDI, at kommunen skal ta imot 190 flyktningar i 2016- 2019, der 22 skulle vera einslege mindreårige. Hausten 2016 nedjusterte IMDI desse tala og kommunene skal no ta imot unge einslege mindreårige i to barnevernsinstitusjonar. Reglane for tildeling av midlar til drift vart endra i januar 2017, og gir kommunen sterk auke i utgifter til desse plassane. Etter gamle reglar var utgiftene sett til ca 7,5 millionar for 22 plassar, medan nye reglar gjev kommunen utgifter på ca 10 mill for 8 plassar. Dette talet har EM-tiltaket varsla kan reduserast noko i 2017, og tal blir lagt fram i samband med kvartalsrapport per 30.6.2017.

Inventar og utstyr i både barnehage og grunnskule bør styrkast, særleg er det som tidlegare år peika på trong for oppgradering av IT-utstyr. Voss ligg her langt under andre kommunar i nivå. Det trengst både styrking via driftsmidlar og investeringar. Fleire skular har starta opp med ein metode for begynnarpoplæring i skriving (skrive seg til lesing; SLT+) som krev tilgjengeleg datautstyr til eikvar tid. Førebels resultat er at elevane knekkjer lesekode tidlegare.

Barnevernet har svært mange tunge saker der mange endar med at kommunen overtek omsorga for barna. Trenden held fram også i 2017. Omsorgsovertaking gir store månadlege utgifter til fosterheim eller institusjonsplass for barn under barnevernet si omsorg. Barneverntenesta og Helsestasjon- og skulehelsetenesta har fått statleg finansierte stillingar siste året på til saman ca 5 stillingar. Om desse øyremerka stillingane held fram etter 2017 veit vi ikkje.

Fellesadministrasjonen/staben i oppvekst merkar auka arbeidsmengd innan sakshandsaming og auka tal klager.

Brukarperspektiv

Folketalsutviklinga aukar i Voss kommune medan barn- og elevtal er stabilt. Tal barn per årskull er mellom 150 - 200. Vedlagt følger oversikt over tal barnehageplassar stipulert per 15.8.2017 fordelt på barnehagar -etter skulekrintsane, og elevtalsprognosen for 2017-2023, basert på tal frå folkeregisteret per mars 2017. Elevtalet aukar ved Palmafossen og Vangen skular, og har gått mest ned ved Skulestad skule.

Voss kommune gir tilbod om barnehageplass til søkjarar med rett til plass, dvs. foreldre som søker plass innan 1. mars for barn som fyller 1 år innan 31. oktober. Det er framlegg frå staten om å utvida retten til å gjelde barn som fyller 1 år innan 30.

november frå hausten 2017. Inneverande år er det plass til alle som har rett på plass. Barnehageplass er det første innbyggjarane spør etter når dei flyttar til Voss. Vi har ledig kapasitet frå august med plassar ved Kløve barnehage (ca 15 plassar) og Hauge barnehage (ca 9 plassar). Dersom desse plassane skal takast i bruk må me ha lønsmidlar til drift.

Det er framleis press på barnehageplassar i sentrum. Årleg har vi mellom 30-90 barn som ønskjer plass gjennom året. Dette er søkjarar utan rett på plass, då dei har søkt plass etter 1. mars eller at barnet fyller 1 år etter 30. november. Administrasjonen vurderer utviding av Voss barnehage med eit tilbygg for å gi plass til fleire barn under 3 år, som ei god brukarløysing. Tilbod til innbyggjarane blir betre ved at fleire søkjarar får plass i barnehage der dei ønskjer. Dersom det blir utvida tal plassar og løyvd auka driftsmidlar, kan søkjarar få plass frå den tid dei ønskjer plass i løpet av året. Det er mange som ønskjer plass, men som må vente inntil eit år.

Frå statsbudsjettet for 2015 er det innført redusert foreldrebetaling i barnehagar for hushaldningar med låg inntekt. I tillegg er det innført gratis kjernetid på 20 timar for 3-, 4- og 5-åringar. Denne ordninga gir barn med foreldre med låg inntekt høve til å nytta ein barnehageplass. Ordninga gir også auka sakshandsamingsmengd og ca 1 million i inntektstap for private og kommunale barnehagar. Dette medfører auka kommunale utgifter til barnehagesektoren, og denne summen er vidareført i perioden.

Bulken og Gjernes barnehagar må prioriterast med investeringsmidlar. Lokala er nedslitne og nybygg bør vurderast. Hauge barnehage har også lite eigna lokale. Frå hausten 2017 er det 7 barn i barnehagen, og spørsmålet blir - kor liten kan barnehagen bli og framleis halde fram med drifta? Det er ledig kapasitet ved Sundve FUS barnehage. Barnetalet på Vossestrand er stabilt.

I samsvar med skulebruksplan er det behov for større rehabilitering ved Skulestad skule, Vangen skule og idrettsfløyen ved Voss ungdomsskule. I tillegg må modulbygget ved Voss ungdomsskule erstattast med ordinære klasserom som del av rehabilitering av idrettsfløyen. Palmafossen skule må ha meir areal og det pågår arbeid for å auke arealet her med nytt modulbygg. Det står att noko utomhusarbeid ved dei tre skulane som har fått større tilbygg (Gjernes skule, Palmafossen skule og Vossestrand barne- og ungdomsskule). Dei øvrige skulane har også behov for utbetringar/vedlikehald og større breidde i aktivitetstilbod på utomhusanlegga.

I statsbudsjettet er det lagt inn midlar for auka lærartettleik for dei yngste. Vossaskulane har fått ein styrke på ca 3,6 årsverk som er fordelt mellom skulane etter tal elevar i 1.-4. årssteg. Vangen og Bjørgum skular deltek i forskingsprosjektet "Two Teachers" som er knytt til lærartettleik på 1.-4. klasse.

I grunnskulane er det auka utfordringar knytt til elevar som har det vanskeleg og som treng ekstra oppfølging i skuletida. Det er også utfordringar knytt til elevar med stort skulefråvær (skulevegring m.m.) som også krev særskilt oppfølging.

Barnevern, Helsestasjon- og skulehelsetenesta og PPT skal samorganisert i samsvar med signal i kommuneplanen. Det blir arbeidd med samlokalisering i leigde lokale av

desse tenestene, saman med barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk på Voss (BUP) som er eigd av Helse Bergen.

Barneverntenesta har i dag ansvar for 34 barn i fosterheimar eller i institusjon. Tenesta har hatt svært mange krevjande saker siste par åra. Innhald i sakene og kva barn kan oppleve i nære relasjonar er skremmande og vanskeleg. Personale står i konfliktsaker over tid.

Ved mottak av einslege mindreårige er det barnevernstenesta som er ansvarleg for tilbodet til ungdomane. Barnevernet vart styrka med 1 årsverk i 2016 grunna auke i mottak av einslege mindreårige. Etersom busetjingsbehovet vart redusert frå 22 til 8 unge, burde barnevernet ha redusert bemanninga med 1/2 årsverk. Administrasjonen har imidlertid ikkje gjort dette grunna det sterke presset som tenesta har for tida. Barnevernet har behov for å etablere vaktordning i helg og høgtidsdagar. Administrasjonen vil vurdere organisering og kostnader før ev. meirkostnader blir lagt inn i budsjettet.

Helsestasjonstenester vart styrka i 2016 på grunn av mottak av asylsøkjjarar i Voss kommune og busetjing av flyktingar, og desse tenestene vert no redusert med samla 1 årsverk ettersom asylmottaket i kommunen vart lagt ned frå 1.5.2017.

Medarbeidarperspektiv

Barnevern, grunnskule og Helsestasjon- og skulehelsetenesta har via statlege øymerka stillingar større aktivitet enn det kommunale løyvingane tillet. Det er usikkert om øymerka midlar blir vidareført i økonomiplanperioden.

Sjukefråværet er redusert i 2017 i høve tidlegare år. Leiarar innan oppvekst rapporterer om at svært lite av sjukefråværet skuldast forhold ved arbeidsplassen, men dei finst. Det er framleis langtidsfråværet som er utfordringa, og det vert arbeid med dette.

Kompetansemidlar til både vidareutdanning og etterutdanning er styrka via statlege tilskotsordningar. Voss kommune styrka sin del av utgifter til vidareutdanning i 2017 både for barnehage- og grunnskuletilsette.

Tal søkjarar til ledige stillingar innan oppvekst er relativt høgt. Unntaket er leiarstillingar der vi tidvis har relativt få søkjarar.

Interne prosessar

Nye Voss kommune vert etablert i 2020. Organisasjonsutviklingsprosessen fram til den ny kommunen er etablert vil bli dominerande i arbeidet framover. I dette ligg også samorganisering av tenester for barn og unge for å sikre meir førebyggjande arbeid.

Barnehagen får ny rammeplan i 2017, og det pågår arbeid på nasjonalt plan for å utarbeide nye læreplanar i alle fag i grunnskulen. Dei nye læreplanane skal implementerast i økonomiplanperioden. Inkludering, djupnelæring og grunnleggjande dugleikar i lesing, skriving, rekning, engelsk og digital kompetanse blir dei viktigaste

elementa.

Velferdsteknologi innan oppvekst vil vera i utvikling i perioden, og kommunen ønskjer å vera delaktig for å gje likeverdige og god opplæring og utvikling for alle. Her vil mellom anna oppgradering av it-utstyr i grunnskulane vera sentralt.

8 Helse og omsorg

Økonomi

Rammetildelinga er ikkje tilstrekkeleg for å dekke behovet for tenester til aukande brukargrupper og nye ansvarsområder innan helse og omsorg. Kommunalavdelinga har i stor grad dekkja den auka etterspurnaden, men spesielt heimetenesta må vidareutviklast for å dekkja auka behov. Vidare skal me vri fokuset frå reparasjon til førebygging for forhindra eller utsetja funksjonssvikt. Fokus på dette området vil vera med på å moderera behova for meir omfattande helse- og omsorgstenestar på sikt. I eit økonomisk perspektiv vil dette medføre redusert ressursbehov eller at ein handterer auka etterspurnad innan eksisterande rammer. For å kunne realisere dette, er ein nøydt til å styrke ressursar på førebygging i eit 2-5 års perspektiv.

Nasjonale føringar peiker også på at ein må tenka på ein ny måte, spesielt innanfor helse og omsorg, for å handtere utfordringar i framtida. Innovasjon og utvikling må framskundast for å dekkja behovet og etterspurnaden etter tenester framover. Voss kommune er kome godt i gang med dette arbeidet, men nytenking, teknologi og førebygging må også prioriterast i økonomiplan for 2018-2021.

Det er behov for å gjennomføra følgjande tiltak i høve den økonomiske rammetildelinga:

Vidareføring av tidlige tiltak som vart lagt fram i økonomiplan 2017-2020:

Førebygging og aktivitet

Som del av strategi 2015-2025 Morgondagens omsorg i mine og dine hender, skal kommunalavdelinga jobbe for å flytte fokus frå behandling til førebygging og ha god tilgang til førebyggjande aktivitetar. Det er difor behov å styrke både kompetanse og kapasitet innan førebyggjande arbeid. Meirinnsatsen skal føra til utsetjing av pleiebehov og at ein kan tilby tenester på lågast mogeleg omsorgstrinn, men vil krevje ein meirinnsats dei komande åra. Tiltak vil avhenge av brukargruppe, men aktuelle fagressursar vil vera innan ergoterapi, kvardagsrehabilitering, heimesjukepleie eller andre spesialfelt. Tverrfagleg samarbeid og team vil vera naturlege og naudsynte tiltak. Det er ikkje funne rom for å vidareføre tiltaket i 2019, 2020 og 2021. Kommunalavdelinga vurderer likevel at behovet for midlar innan førebygging er svært viktig for å kunna handtera utfordringar som ein vil møta i framtida.

Velferdsteknologi - mottak

For å kunne implementere teknologi som skapar tryggleik og gjer brukarar meir sjølvstendige er det behov for å opprette eit mottakssentral for informasjon og oppfølging av alarmer, signal og oppfølging. Det pågår ein del nasjonale utgreiingar om dette. Ressursbehov vil avhenge av utgreiing og behov. Alternativa for mottak av alarm/sensarar er privat leverandør (eks: alarm 24), eigne mottak/ Interne ressursar eller kjøpe frå spesialisthelsetenesta. Erfaring frå andre kommunar og faglege anbefalingar tilseier at dette er noko kommunen bør ha som eigne mottak. Det bør også vurderast interkommunale løysingar på sikt. Det er ikkje funne rom for å vidareføre tiltaket i 2019, 2020 og 2021. Kommunalavdelinga vurderer likevel at det er

stort behov for dette i åra framover.

Styrking heimetenesta

Veksten i omsorgstenestene har i den siste tida vore relativt stor for dei ulike tenesteområda for eldre. Dette skuldast mellom anna større brukargrupper og -behov, auka forventingar og ein tydeleggjøring av ansvarsfordelinga mellom kommune- og spesialisthelsetenesta som følgje av samhandlingsreforma. Dette inneberer bl.a. at ein større del av behandlingsansvaret no er flytta frå spesialisthelsetenesta til kommunen, og at det er blitt fleire eldre som har så omfattande behov for tilsyn og at dei har behov for plass i institusjon. Kommunalavdelinga har arbeida kontinuerleg med å finne gode løysingar på utfordringane. Det er behov få betre både kompetanse og kapasitet i heimetenesta for å møte dei nye utfordringane. Behovet dei neste åra vert forsterka av at framskrivingar av folkesetnaden viser at Voss kommune vil ha 100 fleire eldre mellom 67 og 79 år i 2020 samanlikna med 2017. KOSTRA-tal syner også at Voss kommune bør styrke heimetenesta i høve institusjon. Voss brukar ca.60 % av netto driftsutgifter innan pleie og omsorg til institusjon, mot ca.42 % i kostragruppe 11. Voss kommune kan tilby meir kostnadseffektive tenester med å flytte fokuset til meir heimebaserte tenester. Med ei auka ramme vil dei då verta betre rusta til å driva med førebyggjande arbeid samt handtere fleire utskrivingsklare pasientar i heimen.

Auka etterspurnad tenester for menneske med nedsett funksjonsevne

Me ser ein betydeleg auke i behovet for tenester til menneske med nedsett funksjonsevne. Levealderen aukar som i resten av befolkninga og behovet for auke i tenester er merkbar i frå 50 års alderen. I 2020 har ein 24 personar mellom 50-73 år, i tillegg vert pårørande også eldre og har mindre kapasitet til å ha sine på besøk.

Samtidig ser me at også den yngste gruppa, med behov for avlastning, også aukar. Overgang frå barneskule til vidaregåande fører til større behov for avlastning, 7-8 brukarar vil mest sannsynleg søkja om auke i 2017-2020.

Dagtilbod menneske med nedsett funksjonsevne

I ein 4 års periode er det vurdert at 5 av brukarane treng kortare dagar eller vera heime på dagtid. Samtidig er det to nye kvart år framover som vil ha behov for dagtilbod, dvs. auke på 8 personar fram til 2020. 3 av brukarane som vil vera på dagtilbodet har behov for 1:1 bemanning dei andre 1:2 og 1:3. Dette vil gi behov for 5 årsverk i perioden. Ein har også auke i tal brukarar som bur i eigen bustad utanom fellesbustader, frå 6 i 2015 til 8 i 2016, Grunna at Voss er eit knutepunkt for vidaregåande skule må me forventa 3-4 nye brukarar fram mot 2020. Ein vil også jobba for å ta i bruk velferdsteknologi og kvardagshabilitering for å gi brukarane større fridom, mestring og sjølvstende. Velferdsteknologi kan endra arbeidsmåten vår og frigjera ressursar i eit langtidsperspektiv

Sosialhjelp flyktingar

Flyktingar har rett på hjelp til å komma i arbeid og aktivitet og økonomisk sosialhjelp

på mykje same måte som andre innbyggjarar i Voss kommune. Flyktningar får introløn dei 2 første åra dei er på Voss, nokre får intro løn i eit ekstra år. Kommunen får integreringstilskot i 5 år. Flyktningtenesta vil ha dei største utgiftene gjennom introløn dei 2 første åra. Personar i fødselspermisjon eller som av andre årsaker ikkje kan fullføre intro-programmet vil motta sosialhjelp frå NAV i staden. I løpet av siste året har 3 personar vore i permisjon pga fødsel. Vi reknar med 5 personar med permisjon frå Intro kvart år frå 2016. Dei som har med seg born og får familiegjenforening vil få supplerande sosialhjelp. Dette vil utgjere ca. 1,35 mill.kr per år.

Dersom ein ikkje lukkast med å integrere flyktningane i arbeidslivet vil dei få behov for sosial stønad. I 2016 er det estimert at 30 % av flyktningane 12-15 personar vil ha behov for sosial stønad frå NAV då dei er ferdig med introduksjonsprogrammet, men ikkje har fått jobb. Dette medfører betydelige utgifter for NAV og Voss kommune. Me anslår at halvparten av desse er einslege (7 stk.) og at den andre halvparten er familie med i snitt 3 barn. Det er estimert auka utgifter på 2,35 mill.kr i 2017 som følgje av dette.

I tillegg til venta auke i supplerande sosialhjelp og venta auke i personar som har sosialhjelp som hovudinntekt, treng NAV auka ressursar til å gjera jobben. NAV treng auka delstilling til sakshandsaming av søknadar om økonomisk sosialhjelp. Årsaken er at vi i snitt har 20 nye brukarar på NAV som fylgje av at 30 % av nye flyktningar fell utanfor arbeidslivet. I tillegg treng ein éi stilling til å fylgja opp og vera tett på slik at vi kan motivera og kartlegga desse slik at vi kan få dei i arbeid/aktivitet . Dette vil på sikt redusera sosialhjelpsbudsjettet då fleire koma i ordinært arbeid, og vert difor vurdert som eit førebyggjande tiltak. Erfaring viser og at gruppa også treng oppfølging etter at dei har kome i arbeid/aktivitet for å halda fram.

Omsorgsbustader Voss kommune opplev stor etterspurnad etter tenester frå alle brukargrupper. Dette gjer at ein har stort behov for å bygga omsorgsbustader som gjer det mogeleg for personar å bu i sin eigen heim sjølv om dei har eit bistasbehov. Ein ynskjer derfor å byggje fleire omsorgsbustader for å dekke prekære bustadbehov i dag og framtidige behov som vil koma. Omsorgsbustader vil krevje alt frå heildøgns bemanning til at heimetenesta gir tenester ved behov. Det er størst behov for omsorgsbustader med bemanning i dag for menneske med nedsett funksjonsevne og eldre med middels-stort pleiebehov.

- Udlabutomta: Byggetrinn 1 kan gjennomførast med eksisterande midlar, jf. økonomiplan 2017-2020. Behov for driftsmidlar til bemanning vil avhenge av ferdigstilling av bygg. Ut i frå kjend kapasitet til prosjektering/styring og innkjøp vil dette tidligast kunne starte seint hausten 2017. Dersom ferdigstilling i løpet av 2019 vil det vera behov for minimum 7 mill.kr årleg med full drift av ca. 20 omsorgsbustader etter det. Av dette er minst eitt bufelleskap for menneske med nedsett funksjonsevne.
- Lundhaugen: Tomta kan nyttast til omsorgsbustader for blant anna menneske med nedsett funksjonsevne. Kostnadsestimat for leilegheitene: 35 mill.kr. Det er ikkje estimert driftsutgifter då ein må gjere ein heilskapleg vurdering av ulike butilbod. Ein del av driftsutgiftene vil fylgja med frå eksisterande butilbod.

Nye tiltak som er lagt fram i økonomiplan 2018-2021:

Generelt sett er dette tiltak som ikkje kommunalavdelinga kan prioritera vekk utan å redusera drifta i andre avdelingar.

Kostnadsauke legevaktsentral

Legevaktsentralen er lokalisert ved Voss sjukehus, og utgifter til drift av sentralen utgjør i hovudsak sjukepleierressursar. Auke i utgifter for drift av legevaktsentral skuldast auka lønsutgifter. Auka ressursbehov er 700 000 kr årleg.

Naudnett

Kommunane er pålagt å vera med i den nye ordninga om nødnett. Voss kommune har operatørplassar plassert ved legevaktsentralen på Voss sjukehus som er noko dyrare enn venta. Auka ressursbehov er 100 000 kr årleg.

Kommunal legeteneste

For å sikre rekruttering og stabilitet i den kommunale legetenesta har det vore naudsynt med ein auke i lønsnivå for fleire av legestillingane.

Auke i omfang av avlasting (MNF)

Voss kommune opplev ein betydeleg auke i behovet for tenester til menneske med nedsett funksjonsevne. Kommunen vil få 4 nye brukarar allereie i 2017. Fleire av desse er flyktingar som avdelinga ikkje kjende til i førre økonomiplan. Estimert ressursbehov er 1 mill.kr årleg.

Reduksjon sysselsettingsmidlar

Tilsett som kommunen har fått tilskot for i tilrettelagd arbeid går av, og ein må tilsetje ny person utan tilskotsdekning. Behov for auke i lønsmidlar er 300 000 kr årleg.

Miljøingeniør og smittevernressurs

Det er stort behov for å gjennomføra godkjenning av ulike bygg i kommunen. For å gjennomføre dette trengs det ein fagressurs som bistår kommuneoverlege i oppgåva. Totalt ressursbehov er estimert til 500 000 kr årleg. Vedtak frå Administrasjonsutvalet 19.09.16: «Kommunen vil sikra at kommunehelsetenesta har tilstrekkeleg kapasitet til å løysa viktige samfunnsmedisinske oppgåver og at pasientane som i dag soknar til kommunelegekontoret har eit godt medisinskfagleg tilbod».

Ny ressurskrevjande brukar

Voss kommune får ansvar for ein ny brukar med stort omsorgsbehov som har lovpålagt rett til tenester frå kommunen. Ca.1,6 mill.kr.årleg utgjør Voss kommune sin del etter refusjon frå staten.

Eigenbetaling fysioterapitenester

Det er lagt opp til å innføre eigenbetaling på kommunale fysioterapitenester frå 2018, med unntak av barn inntil 16 år. Kommunane har fått redusert sine inntekter gjennom statsbudsjettet, og kan difor frå 2017 innføre eigenandel på kommunal fysioterapibehandling. Storleiken på eigenbetalinga avheng av behandling og

varigheit, men er estimert til 250 000 kr årleg. Takstane føl takstplakaten som er avtalt mellom KS og Fysioterapiforbundet. Dette inneberer at det er same eigenbetaling hos kommunale fysioterapeutar som hos private fysioterapeutar som har avtale om refusjon. Eigenbetalinga er i tråd med strategien «Morgondagens omsorg i mine og dine hender»

Investeringstiltak - velferdsteknologi og tenestebilar

Kommunalavdelinga er nøydt å investera i nytt utstyr og infrastruktur for velferdsteknologi dei neste åra. Det er estimert eit behov på 2 mill.kr. årleg. Dette vert svært viktig for å kunna utsetja pleiebehov og gjera folk trygge og sjølvstendige i eigen heim

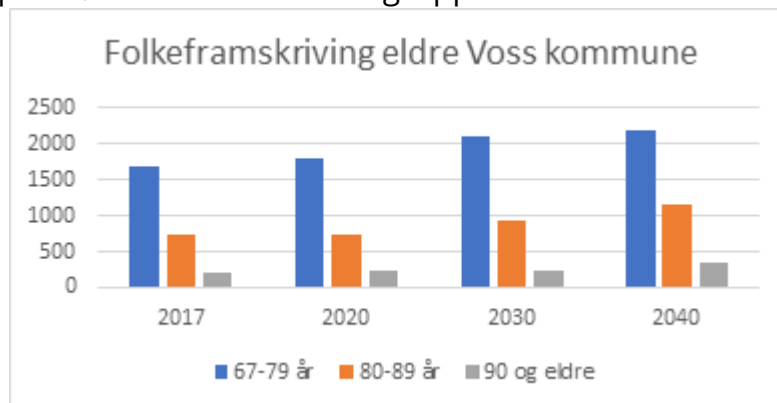
Kommunalavdelinga har 42 personbilar til tenesta. Det er behov for å skifte ut fleire av desse årleg. Estimert behov for investeringsmidlar i 2018 er 1,2 mill.kr.

Det er i tillegg lagt fram ei rekkje uprioriterte driftstiltak som ein ikkje har funne rom til med kjende forhold for budsjettamma i planperioden. Eit av desse er Levekårsutvalet si tilråding om lokalproduksjon av middag til bebuarar i institusjon. Årlege driftsutgifter vil auke med mellom 6 og 10.7 mill kr avhengig av løysingsval.

Brukarperspektiv

Folkesetnaden lev lengre, og for dei aller fleste er dette ei positiv utvikling. Med aukande alder kan fleire tilstandar oppstå og fleire tilstandar er mogleg å behandla eller leva godt med, på grunn av nye behandlingsmetodar. Forventningane til helsetenesta likevel er aukande og det er venta at dette fortset. Dei fleste eldre ynskjer å bu i heimen sin så lenge som mogleg, også etter at dei opplever funksjonssvikt. Me ventar også at talet på personar som utviklar demenssjukdom er aukande. Kunnskap innan dette feltet gjev tydelege føringar om at tidleg intervensjon hjå desse brukarane er viktig.

Det er vidare ein auke i tal unge med komplekse problem og nedsett funksjonsevne, som treng ulike former for helse- og omsorgstenester. Dette gjeld aktivitetstilbod, avlasting og ulike butilbod. I Voss kommune er det også høg andel eldre over 90 år, og dette inneber vedvarande behov for institusjonsbaserte tenester for denne gruppa. Største auken i brukargrupper næraste åra vil vera eldre under 80 år, sjå

figur.

Oppsummert har veksten i helse- og omsorgstenestene på Voss den siste tida vore relativt stor for dei ulike tenesteområda. Dette skuldast bl.a. større brukargrupper og

auka forventingar til tenesteytar. For å handtere vidare auke er kommunalavdelinga nøydt til å tenke nytt i korleis tenester vert tildelt og utøvd.

Medarbeidarperspektiv

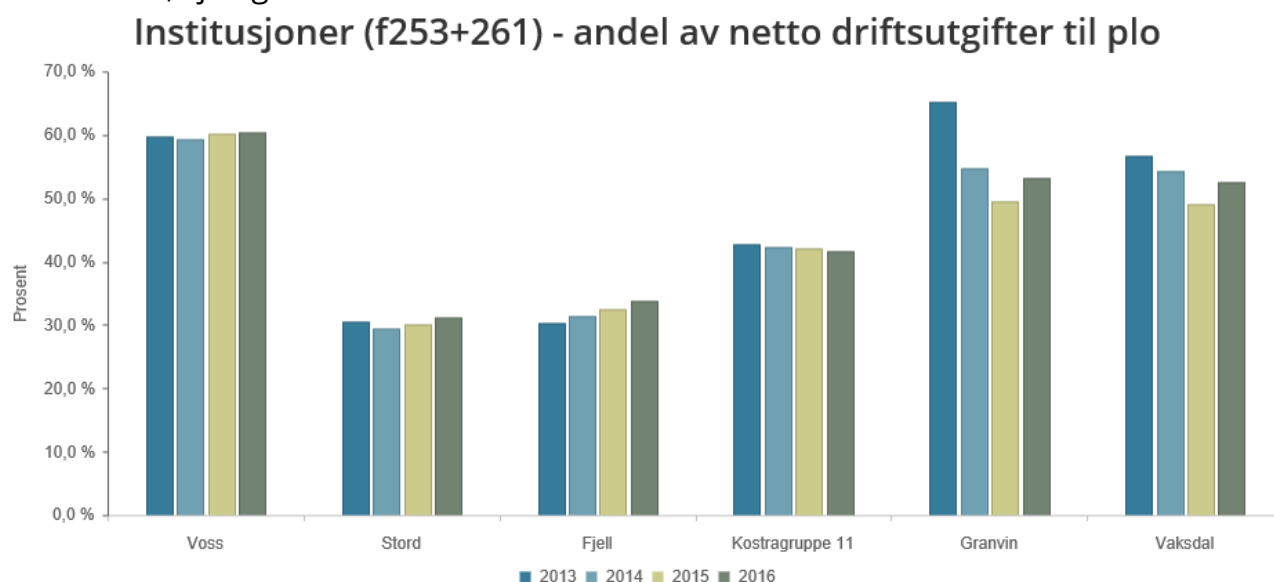
Bemanninga i fleire einingar vil styrkast som konsekvens av ulike driftstiltak.

Vidare vil kommunalavdelinga ha fokus på å styrka kompetanse til leiarar og tilsette for å kunna handtera utfordringane som ein vil møte i framtida.

Interne prosessar

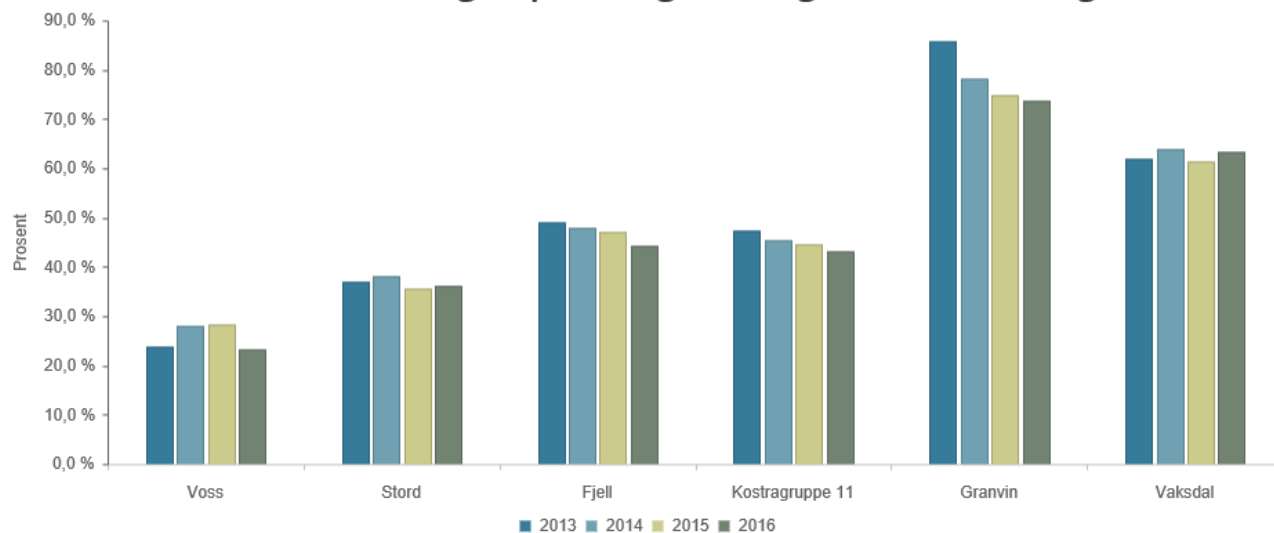
I planperioden vil ein fokusera på å implementera strategien "Morgondagens omsorg i mine og dine hender" og styrka innsatsen innan førebygging og tenester på lågare omsorgsnivå. Ved å ta i bruk ulik velferdsteknologi vil dette kunne gi rom for å handtere fleire brukarar enn ein har i dag.

Nye butilbod vil truleg etablerast i perioden. Behovet for dette vert underbygga med at Voss kommune har god dekning av institusjonsplassar samanlikna med andre kommunar, sjå figur.

Kommunen ligg lågare enn kostragruppe 11 i dekningsgrad av omsorgsbustader, spesielt for eldre. sjå figur.

Andel beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål 80 år og over

Administrasjonen vil difor gjere vidare utgreiingar om behov for omlegging av ulike tenestetilbod. Kommunen har lenge hatt eit udekket behov for tilpassa bustader for personar med nedsett funksjonsevne, psykiske vanskar og rusproblem.

9 Rådmannen sin stab

Økonomi

Den største utgiftsposten til rådmannen sin stab er IT lisensar. Som ein konsekvens av digitaliseringsarbeidet vil det i åra som kjem verta brukt meir pengar på programvare.

Brukarperspektiv

Saman med svært mange kommunar i Noreg, har også Voss kommune digitalt førsteval som si rettesnor i kontakt med publikum. Dette er ein konsekvens av endring i forvaltningslova og eForvaltningsforskrifta. Me vil i planperioden halda fram med å digitalisere fleire delar av vår innbyggjardialog. Avdelinga har som mål at alle skjema sendt til kommunen skal kunne sendast elektronisk innan utgangen av planperioden.

Medarbeidarperspektiv

I den komande perioden vil store delar av rådmannen sin stab arbeide med å førebu kommunesamanslåinga. Spesielt vil dette gå på kommunikasjonsarbeid, og å styrke arbeidet med godt leiarskap og medarbeidarskap.

Interne prosessar

På veg mot "Nye Voss" vil det vera mange IT-prosjekt som skal gjennomførast. Dette vert eit stort og viktig a

10 Kultur og fritid

Økonomi

I kommuneplanen sin samfunnsdel er det stadfesta at kulturmiljø og kulturminne utgjer eit viktig grunnlag for verdiskaping og næringsutvikling. Vidare står det at; slike verdiar kan bidra til å utvikle attraktive lokalsamfunn og reisemål, og utgjer konkurransefaktorar for etablering av verksemder og val av bustad. Moglegheitene som ligg i verdiskaping basert på natur- og kulturarv kan truleg utnyttast i større grad enn i dag.

Voss er, og ynskjer vera, ei kultur og idrettsbygd. Dette fordrar at kommunen legg til rette for det og støttar opp der det er føremålstenleg for at kulturbygda er slik ein ynskjer og berekraftig på sikt. Den nye kulturplanen er mål- og handlingsorientert og skildrar 220 tiltak for dei neste 10 åra. Når og om dei ulike tiltaka vert realisert avheng av kva økonomiske rammer kommunen har, kva prioriteringar som vert lagt til grunn til ei kvar tid, kva føringar som ligg i andre planar og i kva grad kommunalavdelinga er omstillingsvillige og kreative med tanke på å gjennomføra nyskapande tiltak.

Aukande mengd eldre i kommunen vil innebera at avdelinga lyt halda fram fokus på folkehelse for alle og styrka initiativ som inneber betra folkehelse og kulturtilbod for eldre. Kulturskulen skal moderniserast for å møte behova som er der i dag. Dette kan kanskje kunna klarast innan eksisterande rammer, men eit «kulturløft i kulturskulen» med tilhøyrande innsprøyting av friske midlar ville gjort det heile langt enklare og langt meir synleg. *Mål i kommuneplanen: Kulturskulen skal kunna tilby opplæring innan estetiske fag til mellom 600 - 700 elevar. Veksten må komma innan auke i gruppeundersvisning og med eit breitt tilbod som kan omfatta større elevgrupper. Kulturskulen skal utvida sitt tilbod innan andre sjangrar, t.d. korps og rytmisk musikk.*

Det er vanskeleg å sjå at det skal verta redusert etterspørsel etter nokon tenester, men samstundes ser kommunalavdelinga for eksempel at utekontakten jobbar på anna sett enn før; det er meir stille i gatene på Vangen og arbeidet går no meir mot samarbeidsprosjekt med andre som barnevern/politi/skular etc. Det vert og lagt vekt på generelt førebyggingsarbeid som undervisning i til dømes nettvett/rus. Tenesta er der, men innhaldet vert kanskje endra. Blant anna vert det arbeida med nytt areal til eit nytt motorsportssenter bygd på det tilbodet som har vore i Vangjolo, med moglegheit for å utvide tilbodet til å gjelde fleire typar motorsport.

I kommuneplanen er lista over 20 målsetjingar knytt til kommunalavdelinga sitt ansvarsområde. For om lag halvparten av desse måla er arbeidet igangsatt og/ eller gjennomført. Arbeid som er igangsatt vil halda fram (som arbeidet med å oppgradera Voss gamle kino, styrka kulturhuset somkulturell samlingsarena og det å styrka Voss som festivalbygd). Mål det ikkje er satt i gang konkrete tiltak for å nå, vil krevja omprioritering av ressursar og/ eller auka ressursar. Dei overordna måla i kulturplanen tek for seg eit inkluderande kulturliv, kulturen sin eigenverdi, gode oppvekstvilkår, natur og kulturarv og Vossevangen sin plass i utviklinga av Voss som lokalsamfunn og kulturkommune.

Tiltak på driftssida vil for kommunalavdeling kultur og fritid vera knytt behov for styrka bemanning på kino/kinokiosk. Ynskje om oppauke er knytt til auka aktivitetsnivå på kino/kulturhuset. Det er ynskje om 100% stilling som kulturformidlar/barne- og ungdomsbibliotekar. Dette er eit prioritert tiltak i kulturplanen. Nærare samarbeid med skular, barnehagar og andre avdelingar i kulturhuset krev nye arbeidsmåtar.

Tiltaka som handlar om auka lærarkrefter og nye disiplinær i kulturskulen, vil generera inntekter i form av elevbetaling.

Investeringsbehov 2018 – 2021: Bokbuss 2 mill (2018). Investeringsbehov elles skissert i økonomiplan 2017 - 2020 skal vidareførast i økonomiplan for 2018-2021.

Brukarperspektiv

Med svakt aukande folketalsutvikling vil truleg etterspurnad etter kommunalavdelinga sitt tenestetilbod auka tilsvarande. For fritidsaktivitetar målretta born og unge og initiativ i regi av Vangsgryto og Ungdomshuset er det framleis rom for auka medverknad av nye brukarar. Kulturhus, kino og bibliotek arbeidarar kontinuerleg med å tilpassa seg brukarbehova og å styrka samarbeidet med lokale og eksterne kulturaktørarar for å bidra til gode kulturopplevingar.

Medarbeidarperspektiv

Det er gjennomgåande fokus på å styrka samarbeidet mellom dei ulike kommunaleiningane.

Interne prosessar

Internkontrollarbeidet vert gjennomført i heile kommunalavdelinga. Samstundes vert det fokus på å styrka ferdigheiter innan kommunikasjon - internt og eksternt.

11 Teknisk

Økonomi

"Generelt for kommunalavdelinga

Kommunalavdelinga har forsøkt å leggja seg på ei nøktern line med omsyn til auke i driftskostnader. Det er ikkje lagt opp til særleg utviding av drifta. Hovudfokuset innan drift i økonomiplanperioden, vert å oppretthalda verdien av den kapitalen Voss kommune har opparbeidd innan kommunale vegar, bygg, parkar, idrettsanlegg og utleigebustader. Vedlikehald krev ressursar. Særleg innan vegdrift, men og innanfor bygg og anlegg, ser vi eit etterslep grunna knappe ressursar til vedlikehald over tid. Mange bygg og anlegg er eldre og treng meir vedlikehald og utskifting enn nye.

Bygg og eigedom

Voss brukte 5.200 kroner per innbyggjar til eigedomsdrift i 2016 . Det er 600 kroner meir enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 i høve Kostra-tal. Skilnaden utgjer omtrent 4 millioner kroner. I faste prisar har utgiftene auka med 50 kroner sidan 2013. Utgiftene har i same tidsrom auka med over 100 kroner i gjennomsnitt i kommunegruppe 11. I økonomiplanen har vi saman med øvrige kommunalavdelingar sett på behovet for vedlikehaldstiltak og vil saman med kommunalavdelingane prioritere tiltak innanfor tilgjengelege ressursar i budsjettet. Vidare er det naudsynt å fokusera på økonomien i og med at vi har høgare forbruk på drift av bygga våre enn tilsvarande kommunar.

Samferdsle

Kommunale vegar har fått eit lyft dei seinare år gjennom vegfonda. Utgiftene til vegdrift viser at vi bruker meir enn kommunegruppe 11 til føremålet. I ei analyse utarbeidd av Framsikt har vi fått analysert Kostra-tala for kommunale tenesteområde. Tal frå Kostra-rapporteringa vedkomande drift av dei kommunale vegane i Voss; gav fylgjande konklusjon:

"Kommunale veier er den største tjenesten innen samferdsel. Netto utgifter i Voss var 6 millioner kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Det kan komme av mye veier eller høye utgifter per meter vei. Årsaken er antakelig begge deler. Voss har 17 meter kommunal vei per innbygger. Det er høyest blant sammenligningskommunene. Tall for kommunegruppe 11 mangler for 2016. I 2015 var det 13 meter vei per innbygger i kommunegruppe 11. Forskjellen mellom 13 og 17 meter vei per innbygger utgjør omtrent 3 millioner kroner. Brutto driftsutgift per kilometer var 106.000 kroner i 2016. Det er 8.000 kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Forskjellen utgjør omtrent en million kroner".

Administrasjonen vil analysere tala og sjå kva som utgjer skilnadane. Det er likevel klart at vi får ein betre økonomi i vedlikehaldet når vegkroppen vert oppgradert. Mange av vegane våre er bygt for heilt andre tilhøve enn behovet vi har i dag td ved langt større trafikk, samt større bilar og lass. Tankbilar, større tømmertransportar,

kraftverktøybygging, store hytte- eller bustadutbyggingar mm. slit på gamle vegar. Mange av dei verste vegane har vi utbetra og vil utbetre med midlar i vegfond. Men vi treng reasfaltering, eit heilt naudsynt tiltak for å ta vare på vegkapitelen. Her kan vi berre nytte driftsmidlar. Reasfaltering kan mange stader lengja levetida med fleire titals år. Med dagens årlege løyvingar til drift, vert det berre unntaksvis ressursar att til reasfaltering når anna naudsynt vegvedlikehald er gjennomført. Med 220km kommunale vegar, er det langt fram til ein kan seia seg nøgd.

Planlegging

Eit nytt tiltak i perioden er eit prosjekt over to år som skal utarbeide ny sentrumsplan, Dette skal vera med å sette Voss i stand til å ta sin del av folketalsauken i Bergensregionen når vi får ny veg og bane til Voss.

Voss Idrettshall

Voss Idrettshall KF har finansiert deler av drifta ved leigeinntekter. Når nye idrettshallar på Voss gymnas og nye Voss vidaregåande vert tekne i bruk og idrettslag får låna desse tilnærma gratis, i alle fall til aktivitet for barn og unge, fryktar Voss Idrettshall KF at det kan bli vanskeleg å få inn tilstrekkeleg aktivitet til å dekke drifta og ynskjer at kommunen aukar tilskotet i form av redusert leige for hallen.

Voss idrettshall KF har teke over ein del av aktivitetane frå Idrettsbygget og vi får auka leigeutgifter utover det vi har hatt på idrettsbygget.

Når Vossabadet vert sett i drift, vert bassengdrifta nedlagt og vi sparer utgiftene til drift. Vidare drift av Friluftsbadet vil krevja investering i nytt vassbehandlingsanlegg samt nye garderobe- og toaletttilhøve med tilhøyrande driftskostnader, noko ein ikkje har lagt opp til i økonoplanperioden.

Det hadde vore kjekt å fullført landskapsforminga for aktivitetsparken og fullført festivalområdet, men dette vart ikkje prioritert i perioden i høve mange gode investeringstiltak.

Brukarperspektiv

Godt vedlikehald av dei kommunale bygga er heilt naudsynt for å få optimal effekt av bygga. Nye bygg krev mindre vedlikehald, men inneheld ofte meir kompliserte varme- og ventilasjonsanlegg som krev god kompetanse og ofte meir oppfølging for å få best effekt ut av anlegga.

Voss kommune ynskjer å auka folketalet og bli eit sterkare regionsenter i indre Hordaland. Dette fører til at trong for areal til utbygging av fleire bustader aukar. Prosjekt ny sentrumsplan skal vise korleis vi skal få til ei fortetting og ei utbygging av Voss på ein teneleg, klimavenleg og framtidretta måte. Eigedomsforvaltning er eit område som er prioritert. Voss eigedom AS og Voss bustadstifting er begge opptekne av utvikling på dei kommunale eigedomane.

Vatn og avløp står framfor store utfordringar. Kommunen arbeider med å få bygt eit reservevassverk i Bømoen. I dag er all vassforsyning i sentrumsområdet forsynt frå Prestegardsmoen. Det er altfor sårbart og vi reknar med, om prøvedrifta held fram med gode resultat, at vi har eit anlegg på plass i løpet av økonomiplanperioden.

Voss kommune er med i eit utgreiingsarbeid i Myrkdalen når det gjeld utbygging av vatn- og avløpsløyser for den vidare utbygginga. Dette arbeidet skal gje kommunen grunnlag for å vurdere kva rolle Voss kommune skal ha i høve utbygging og drift av vatn og avløp for heile den planlagte vidare utbygginga,

Sentrum

Aktivitetesparken og vidare utvikling av strandpromenaden er viktige for innbyggjarane og turistar som kjem til Voss. Det er eit sterkt ynskje at ein gjennom å ferdigstilla landskapet i reguleringsplanen for aktivitetesparken, kan gjera det mogleg for frivillige å arbeida for å byggja ut aktivitetsområdet i tråd med planane.

Ny brannbil på Vossestrand

Brannbilen på Vossastrand er nå vorten 30 år gamal og veteranbil. Med den store utbygginga i Myrkdalen, og stort tal turistar i hytter og på hotell, er det påkrevd med ny brannbil for å trygge innbyggjarane tilstrekkeleg.

Medarbeidarperspektiv

Bygg og eigedom har ansvar for drift og vedlikehald av bygg og eigedomar i Voss kommune. Alle føremålsbygg er til for ulike brukargrupper og tilsette i Voss kommune med krav til arbeidsmiljø og vedlikehald. Tekniske tenester har trong for store investeringar i kommunale bygg og anlegg om vi skal stetta krav frå brukarane. Analyser av Kostra-tal viser at Voss har høge tal m² på føremålsbygga pr innbyggjar samanlikna med Kostragruppe 11. Driftsutgiftene pr m² er om lag på snittet. Konklusjonen til Brox;

Høye utgifter per innbygger til drift av bygg kan komme av mange kvadratmeter per innbygger eller høye utgifter per kvadratmeter. Voss har mykje kommunale formålsbygg, sammenliknet med de andre kommunene.. Det er 7,2 kvadratmeter per innbygger, 1,7 kvm mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Forskjellen koster 10 millioner kroner. Arealet er høyst blant sammenligningskommunene. Korrigert brutto driftsutgift per kvm var 851 kroner. Det er 75 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Forskjellen utgjør 7 millioner kroner. Korrigert brutto utgift per kvm er i nedre sjikt blant sammenligningskommunene.

I økonomiplanen er det prioritert fleire sekkepostar innan føremålsbygg som brannførebyggjande tiltak, uteområde, oppgradering av toalettanlegg, mindre bygningsmessige tilpassingar for elevar med særskilte behov, mm. I år vil vi prøve, i samarbeid med kommunalavdelingane, å få til ei prioritert liste over tiltak som vert gjennomført så langt midlane rekk. Vidare vil det måtte akseptast at det kan koma

til ting som gjer at tiltak som ikkje ligg på prioriteringslista likevel får prioritet og må gjennomførast av dei same midlane og skuva prioriterte tiltak ut i tid.

Avhending av skulebygg er vorte til gjenbruk/ny bruk i kommunale tenester noko som medfører auke og ikkje reduksjon i drifts- og vedlikehaldsbehovet.

Brann

Tilsyn i 2017 viser at vi ikkje har tilfredstillande tilhøve for brannmannskap og feiarar verken på brannstasjonen på Vangen eller bistasjonen i Myrkdalen. Ny brannstasjon har stått i økonomiplanen i mange år som eit bør-tiltak, men har vore flytta ut i tid. Nå ser ein at dette må koma. Eksisterande brannstasjon er ikkje verken funksjonell eller har plass nok til det personalet som ein får når nyttilsette feiarar og nye Voss kommune er på plass.

Interne prosessar

Det pågår ein prosess i bygg- og eigedomsavdelinga for å optimalisera ressursane utifrå tilgjengelege ressursar og stadig nye oppgåver. Likevel er det trong for fleire hovud til å gjennomføre eit aukande tal byggjeprojekt og drift og vedlikehald av eit vaksande totalareal med bygg. Voss skal vakse og det vil vera trong for både skular og barnehagar, institusjoanar og omsorgsbustader også framover. Investeringsprosjekt skal organiserast anleis under rådmannen, men bygg og eigedom vil som driftar av bygga, vera involvert i dei fleste byggjeprojekta.

Auka fokus på at dei kommunale bustadene held fram. I samarbeid med Husbanken skal Voss kommune organisera arbeidet med bustad for alle på tvers av avdelingar og myndigheitsområde. Betre arbeidsflyt gjennom større grad av samspel mellom avdelingar samt utarbeiding av prosedyrer og rutiner for oppfølging og tenesteyting, held fram.

Bilbruken, innkjøp og organisering, er teke fatt i og vurdert på tvers av kommunalavdelingane. Det er utarbeidd ei ny organisering av forvaltning av bilparken. Truleg vil dette gjera det meir rasjonelt med innkjøp, men målet er å gjera bilbruken meir effektiv og redusera kjøp av nye bilar, men samstundes laga retningsliner for ein tryggare og meir funksjonell bilpark.

Kontinuerleg arbeid pågår med å effektivisera drifta på alle nivå.